

Uredništvo in upravn
ništvo Glasila je v Chi
cagi, Ill., 2821 So. 40. Ave.
kamor je pošiljati vse
rokopise, denarne pošil
jatve, sploh vse, kar ima
stik z listom.

Celoletna naročnina
na Zdr. Države in Cana
do je \$1.00, za inozem
stvo \$1.50.

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izjaha vsaki
teden v petek. — Cirkula
cija je dosegla nad deset
tisoč natisov. List je
razširjen po Zdr. Drža
vah, Canadi in stari do
movini.

Cene za oglas po po
godbi. Enostopna 10
point vrata 8 centov.

Nefrankirana ali pre
malo frankirana pisma
se ne sprejemajo.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 7. februarja (February) 1913.

ŠTEV. NUMBER 6.

Naprej za S. N. P. J.!

Slovenski pregovor se glasi: Pomagaj si sam, pa ti bo pomagano. V tem pregovoru je ista resnica, kakor če bi rekli, da nihče ne more biti izveličan proti svoji volji. Ako poznamo to resnico, potem se zavedamo, da se moramo organizirati, ako si hočemo pomagati.

Enostavna je resnica, da posameznik se ne more boriti proti tež kočam v današnji družbi, ki nastajajo iz gospodarskih interesov. Ako je pest posameznikov vspela v današnji družbi, potem je to izjema, ki potrdi pravilo, da se mora širša ljudska masa organizirati, ako hoče izboljšati svoj položaj.

Posebno delavstvo se ne more zanašati na tujo pomoč, na tujo ljubezen, temveč mora samo graditi in delati za izboljšanje svojega položaja in za končno osvoboditev iz današnje mezdne sužnosti.

Iz tega razloga je danes vsaka organizacija — gospodarska ali politična — velepomembna za delavce, ker jih združuje, da se gospodarsko ne pogreznejo preveč, ali da potom političnega boja izboljšajo svoj življenjski položaj.

Med ameriški Slovenci je danes približno 95 odstotkov delavcev. Nekaj samostojnih malih obrtnikov, ki morajo delati in truditi se, da se vzdržijo za silo na površju, in slovenskih poljedelcev (farmerjev) tudi ne moremo prištevati drugam kot med delavce. Posebno zadnji delajo trdo in hud je njih boj za obstanek, posebno prva leta, ko se naselijo na zemljišču.

Zato je treba, da se teh 95 odstotkov ameriških Slovencev zaveda, da so delavci. To se pravi: Od sadov našega dela imajo drugi koristi. Ako se ne združimo in organiziramo, smo slabi in šibki. In kakor so potrebne vse druge organizacije za produktivne sloje, ravnotako je potrebna podporna organizacija. Res je, da imamo dvoje zdravih rok, pamet, da mislimo ž njo in vstvarjamo vedno nove proizvode za družbo. Ali koliko časa bomo zdravi? ... Ali nas lahko smrt ne zadene naglo, ko smo zdravi in krepki, ko se najmanj nadejamo, da nas ugrabi? ... Kaj bo z nami, ako nas bolezen ali nezgoda položi v posteljo, ako nismo pri podporni organizaciji? ... Kaj bo z našo dečo ali našimi ženami, ako nas pobere bela žena — smrt, pa nismo pri podporni organizaciji? To so vprašanja, katera si naj vsakdo zastavi, ki še ni pri podporni organizaciji in našel bo prav lahko odgovor zanje. Ako nistem pri podporni organizaciji, če zbolim, sem največji siromak. Nimam denarja za zdravlje, zdravnika, hrano in stanovanje. Prav lahko se zgodi, da me hišni gospodar v takem slučaju z družino postavi pod kap, ker nisem plačal stanarine. Ako umrjem, so v tem slučaju moji svoji izpostavljeni največji bedi in pomanjkanju. To so razlogi, ki morajo napotiti vsakega ameriškega Slovence, da se pridruži podporni organizaciji.

Med slovenskimi podpornimi organizacijami v Ameriki zavzema eno prvih mest Slovenska narodna podporna jednota po številu članstva in premoženju. Ako prevladamo, da je Slovenska narodna podporna jednota zelo mlada podporna organizacija, ker bo z dnem devetega aprila letos prišla še le deseto leto svojega življenja, potem znamo ceniti še le napredek, ki se je izvršil v tej kratki dobi. Najbolj je organizacija napredovala v zadnjem letu in zadnjem četrtletju po peti redni konvenciji. Od 1. januarja 1912 do 31. decembra 1912 je organizacija narasla za 1678 članov in članic. Po peti redni konvenciji, torej tekom dobrih treh mese

cev je organizacija napredovala za 12 novih društev in 578 članov in članic. Ob zaključku leta 1912 je organizacija štela 9410 članov in članic, njeno premoženje je pa bilo vredno 74,901,70 dolarjev. V zadnji četrtini leta je pridobila skoraj eno tretjino članov in članic od tekom enega leta naraslega števila, v prejšnjih devetih mesecih pa toliko, kakor preje tekom enega leta.

To dejstvo govori jasno, da ima Slovenska narodna podporna jednota zavedne člane, ki znajo agitirati za svojo podporno organizacijo, zaeno pa tudi ceniti vrednost podporne organizacije za slovenske trpine v Ameriki. Še neko drugo dejstvo je mogočno vplivalo na razvoj Slovenske narodne podporne jednote. Naša podporna organizacija je zelo na dobrem glasu med Jugoslovani. Ona si ni pridobila ugleda le med Slovenci, marveč tudi med Hrvati in Srbi. Odkar obstoji Slovenska narodna podporna jednota, je vsakdo dobil vse, kar mu je šlo, ako je spoštoval pravila in so bile tozadevne listine izpolnjene pravilno. Tudi gospodarstvo je vzorno v nji, ako sodimo, da se je vzlic povečanim in izvanrednim stroškom vsled pete redne konvencije pomnožilo premoženje v minolem letu okroglo za nad dvajset tisoč dolarjev.

Malo pred peto redno konvencijo, ko je jednota dosegla nad 8000 članov, smo apelirali na vse brate in sestre, da naj uporabijo vse svoje agitatorične sile, da jednota doseže deset tisoč članov in članic. Izkaz, katerega smo pričakovali, zadnji izdaja "Glasilo" spričuje najbolj o agitatoričnem delu bratov in sester, ker bo jednota dosegla deset tisoč članov in članic še predno bo minolo leto, odkar je pričela agitacija, ako bo agitacija še v prihodnje tako vztrajna, kot je bila do sedaj.

Gotovo je dolžnost vsakega člana, da agitira po zmoglosti za jednoto in opusti vse, kar bi ji škodilo. Vsakemu člani je vendar dobro znano, koliko je naša jednota do danes otrlja solz vdovam in sirotam, koliko je omilila bede med člani, ki so postali žrtve kapitalizma, ali so jih pa naravni vzroki položili na bolniško posteljo. V boleznih in nesreči se je Slovenska narodna podporna jednota še vedno izkazala kot zaščitnica svojih članov.

Zato pa bratje in sestre, vsi na agitatorično delo za večjo jednoto. V organizaciji ne smemo vladiti osebnih prepričkov. Kar je osebnega naj ostane vedno znanj organizacije. V nobeni organizaciji ne sme določati osebno prijateljstvo ali sovraštvo. Ako se tega dejstva zavedamo, potem tudi lahko agitiramo za organizacijo — skupne cilje in načela.

Naš najhujši nasprotnik je neveda. Zato nas veže dolžnost vse, da v narodu pobijamo nevedo, ker se bodo samostojno misleči ljudje vsikdar pridružili naši podporni organizaciji. Neveda je kriva, da v današnji človeški družbi silno trpijo delavski sloji, ki proizvajajo bogatstvo vsega sveta, in neveda je zopet kriva, da naša jednota že danes ne šteje najmanj 20 tisoč članov. Gotovo ne smatra nihče človeka zavednim, ki pravi, dokler je zdrav in krepak: "Eh, kaj mi hoče podporna organizacija?" Takega človeka je treba poučiti in razložiti mu je treba pomen podporne organizacije. Povedati mu je treba, zakaj se organiziramo in podpiramo drug drugega v sili in potrebi.

Enostavna je resnica, jasna kot beli dan, da je pot vsakega agitatorja posuta s trnjem. Marsikatero grenko mora preslišati agitator, ako zaide med popolnoma nezavedne ljudi, ki nočejo slišati besedice o organizaciji. Ali trdna volja premaga tudi te ovire. Agitator s trdno voljo gre svojo pot naprej, vedno nabira nove čete za

organizacijo, zavečajoč se, da dela za dobro stvar.

Bratje in sestre! Nihče ne bo izvršil agitatoričnega dela za nas, ako ga ne bomo izvršili sami. V računskem izkazu v zadnji izdaji in zaključnih pete redne konvencije imamo dobro agitatorično sredstvo. Zato pa naprej do deset tisoč članov in članic, pa potem zopet naprej ... nepretrgoma naprej, dokler ne združimo vseh Slovencev in Slovenk v naši podporni organizaciji!

Iz urada glavnega tajnika.

Brate tajnice in sestre tajnice se prosim, da naj na prošnje otrok zapišejo prava imena, če zapazijo, da jih zdravniki zapišejo napačno in nečitljivo. Zdravniki zapišejo, večkrat taka imena, da jih pri najboljši volji ni mogoče razumeti. Na prošnje, na katerih so taka napačna in nečitljiva imena otrok, naj tajniki (ice) zapišejo na drugo stran prošnje pravo in čitljivo ime otroka, da se jih lahko čita.

V zadnjem "Glasilu" je pomota, ker zahteva se pravo ime otrok, ne pa zdravnika, katerega ime nima za nas nobenega pomena.

Društva katerih asesmenti niso dospeli na jednoto pravočasno so sledeča: Štev. 4, 53, 59, 62, 76, 79, 86, 113, 118, 126, 131, 173, 175, 181, 191, 198.

Pravila stran 23, točka 5 se glasi: Vsako društvo mora plačati svoj asesment najkasneje do zadnjega v mesecu za tekoči mesec. Pravila veljajo za vse enako, za to naj jih društva v bodoče vpoštevajo.

Ameriške vesti.

Nekateri kongresniki iz južnih držav spadajo s svojimi nazori v srednji vek ali pa v blaznijo. Kongresnik Rodenberg iz Georgije je te dni zopet grmel v kongresu proti mešanju zakonov. Povod za to brezmiselnost govoranco, mu je dal zamorec Jurij Thompson, ki se je poročil z belopoltno gđ. Heleno Hansonovo v Niles, Mich. Domisljavi kongresnik je dejal, da je treba "dušnega pastirja" Karelja Algerja, ki ju je poročil, poveljati po smoli in perju, potem pa poslati v prognanstvo.

Res, "duhoviti" je ta zakonodajalec!

Samuel London iz Texasa je te dni podal javnosti podrobnosti o trgovini z mladimi dekleti. V svojem poročilu povdarja, da se ta umazana kupčija v New Yorku vrši javno, da v neki zloglasni krčmi na Clinton ulici prodajajo bele sužnjice javno kot nemo živino na semnju. 95 odstotkov belih sužnjic, ki izginajo iz New Yorka brez sledu, prodaja trust, ki trči z nesrečnimi bitji v razna mesta križem Zdr. držav.

London trdi, da ima mnogo teh trgovcev prijatelje, med kapitalističnimi lokalnimi političarji, za tegadelj se jim tudi ni treba bati, da bi prišli v konflikt s policijo in sodišči.

London priporoča, da bi morala zvezna gospodarka paziti na to, da se polovi nevarne agente. Med agenti je mnogo žensk, ki izvajajo nedolžna dekleta v spretno nastavljene mreže. Agentje dobijo za vsako žrtev \$100 do \$300.

Pred zveznim sodiščem v New Yorku se sedaj zagovarja radi trgovine z dekleti neki Frank Filastro, vinski trgovec, zaeno pa specialni berič šerifa Juliusa Harburgerja. Ko so ga aretirali, so detektivni našli pri njem uradno potrdilo, da je za leto 1912 imenovan specialnim beričem.

Zvezna gospodarka je uverjena, da je Filastro glavni kamoristov (črne roke) v Ameriki. Sočna dvorana je vsaki dan natlačena do zadnjega kotička. Zelo dramatičen prizor se je odigral, ko je med izpovedjo priče Ane Gravove, nekdo med poslušalci napravil "znamenje smrti". Prestrašena Gravova se je zgrudila na tla. Ko je prišla zopet k sebi, je pripovedovala, kako jo je Filastro zvabil od njenega moža v Patterson in jo tam izročil Ribbifu.

Take so slike iz nižin današnje do temelja gnjile človeške družbe. Specialni beriči, torej varuhi zakonov so trgovci z belimi sužnjicami in glavarji črne roke. Čedna in fina je današnja kapitalistična družba.

Tomaž H. Flynn, organizator Ameriške delavske zveze, je Stanleyjevemu kongresnemu komiteju ki je vodil preiskavo o zadevi trusta za jeklo, pisal, da so uradniki jeklarskega trusta govorili neresnico, ko so izjavili, da ne nasprotujejo delavcem, ako se hočejo organizirati strokovno. Flynn povdarja v svojem listu, da so ravno isti uradniki najeli volume, da zabranijo ustanovitev unije inozemskih delavcev. Uradniki so celo storili še več. Odpustili so vse delavce, ki so se pridružili uniji. Bilo ni nič izvanrednega, ako so beriči v družbi lopovov, katere je najel jeklarski trust vdrli v stanovanja delavcev in obdržavali hišno preiskavo. Mnogo teh delavcev mora delati ob nedeljah po pet ur, ne da bi dobili za svoje delo en cent odškodnine.

Pogreb delavca Franka Kemaskga, katerega so umorili naleti prepešči v službi trusta za jeklo v Pittsburgu, je bil prava demonstracija proti denarnim mogotcem. Nad dva tisoč delavcev je spremilo svojega umorjenega tovariša do groba.

Mrtvaški list katerega je izdal oglednik mrtličev (coroner) se glasi, da je bil Kemanski umorjen. Do danes se niso zapeli njegovih morilcev.

V Chicagi je unija kuharjev in hotelskih vslužbenecv razkrila, da v "najboljših" hotelih prihaja taka jed na mizo, da bi jo niti pes ne povohal.

Staro meso prihaja kot specialiteta na mizo.

Pokvarjene ribe v omaki tvorijo jed po "španskem načinu." Sprijena kuretnina v Worcesteru omaki razvija fin duh na mizi.

Kokošja jajca, ki so kuhana trdo, stojijo po teden dni, preden pridejo z raki na mizo a la Newburg.

Živila v kosistrastih škatljajh stojijo odprta, da se razkrojijo in v njih naselijo vsakovrstni zdravju škodljivi bacili.

Stimson, ameriški vojni minister je obelodanil ukaz, po katerem se bo ameriška zvezna armada razdelila v tri divizije pehote. Načrt bo stopil v veljavo že z dnem 15. februarja. Po novem načrtu bo ozemlje Zdr. držav razdeljeno geografično v štiri ločene vojaške okraje: v vzhodni okraj, srednji, zapadni in južni. Glavni stani teh okrajev so v Governors Islandu, Chicagi, San Franciscu in San Antoniu. Konjeniška divizija bo dodeljena južnemu okraju. Drugi okraji pa dobijo po eno divizijo pehote.

Generalni poštar Hitchcock priporoča, da bi se zvišala poštšina za drugi razred, za eno pa želi, da bi se poštšina za pisma znižala na en cent. Ako bi se zvišala poštšina za drugi razred, bi to zadelo le časnike. To priporočilo glavnega poštarja dokazuje, da ni velik prijatelj izobrazbe.

ker hoče otežkočiti izdajanje časnikov.

Priporočilo potrdi tudi staro resnico, na tisti, ki vladajo v monarhiji ali republikah, niso bili še nikdar naklonjeni ljudski prosveti in izobrazbi.

S 47. glasovi proti 23. je sprejel senat dodatek h konstituciji, ki se glasi, da sme vsakdo biti le enkrat predsednik Zdr. držav, njegova doba pa traja šest let. Da ta sprememba postane veljavna, je treba, da zanjo glasujejo zbornice in tri četrtinke držav. Po vsprejeti spremembi ne morejo postati predsedniki Roosevelt, Taft in Wilson. Le Wilson je toliko na boljšem, da bo njegova predsedniška doba trajala šest let, ako bo dodatek postal pravomočen tekom njegovega predsednikovanja.

Pred ustjem reke Delaware sta trčela skupaj parnik "Prinz Oskar", lastnina Hamburg Amerika družbe in štirijambornik "City of Georgetown". Štirijambornik se je pogreznil in mostvo se komaj rešilo na parnik, ki je bil tako težko poškodovan, da se je moral vrniti v Philadelphijo.

Kongresnik Jones iz Virginije, predsednik del, ki se tičejo otrokov, je ožigosal državne uradnike na Filipinskem otočju, ki so barje uvedli grozovlado za Filipince. Posebno ostro je napadel generala Forbesa, ki ima governersko oblast.

Res pravi čudaki so gospodje kongresniki iz južnih držav. Doma mirno gledajo, kako podivjana drhal preganja in linča zamorce, v kongresu se pa potegujejo za svobodo Filipincev.

Neka dobrodelna družba v Filadelphiji je nakazala \$1500, za počitnice ondodnih konj požarne brambe in policije.

Mogoče bo še nekaj vode steklo v oceane, predno bodo kapitalistični dobrotvorniki prišli do prepričanja, da tudi delavci potrebujejo počitnice.

Ciprianu Castru prejšnjemu predsedniku in tiranu v republikli Venezueli nočejo dovoliti, stopiti na ameriška tla, ker je baje preje izvršil razna hudodelstva.

Mogoče bi bilo bolj odkritosrečno, ako bi vlada rekla: "Castro nočemo te, ker si preje ameriškim asfaltskim trustovcem gledal preveč na prste.

Inozemstvo.

Mirovna pogajanja so pretrgana in topovi zopet grmijo pri Čataldži, Drinopolju, Skadru in Janini.

Po poročilih iz Londona so znanje utrdbe pri Čataldži v plamenu. Turška armada se baje noče pokoravati Mladoturkom, v Carigradu preti vstaja znova.

Mnogo Turkov zapusti Carigrad po noči in beži v Skutari, ki je v Mali Aziji, nasproti Carigrada. "Kismet" (vsoda ali volja alaha) se razlega po mošejah, mejtem ko grmijo topovi sovražnika in prijatelja ob čataldski obrambni črti.

Srbi in Bolgari imajo pri Čataldži nad 200 tisoč vojakov.

Odkar obstoji nemški državni zbor je prvič dobila vlada nezaupnico. Zbornica je imela odobriti ali pa zavreči odgovor državnega kancelarja na interpelacijo, "kaj namerava državni kancelar podzveti, da zabrani razlastitev poljskih zemljiščnih lastnikov v Prusiji skozi prusko vlado v smislu zvezne ustave."

Zbornica je glasovala z 213. glasovi proti 97. proti predlogu dr. Hermana Liscu, ki se je glasil, da

naj se interpelacija zavrne. Proti vladi so glasovali Poljaki, centrum in socialisti.

"Austro Americana" namerava uvesti redno parobrodno črto med Trstom in Kanado.

Načrt za novo naselniško črto bodeča uresničili. "Kanadska pacifiška železniška" družba in "Austro Americana" že v mesecu marcu. Zadnja družba je baje pod nadzorstvom nemške parobrodne družbe Hapag in severnonemškega Lloydja.

Angleška višja zbornica je po štiridnevi razpravi odklonila s 326 glasovi proti 69. "home rule" za Irsko.

Angleška delavska stranka se je odločno izrekla za žensko volilno pravo. Na zborovanju v Londonu, na katerem so bili zastopniki vseh unij, je bilo oddanih 850 glasov za žensko volilno pravo, proti pa 437. Sklep delavske stranke je dalekosežnega pomena, ker bode sedaj tudi druge stranke primorane sprejeti žensko volilno pravo v svoj program.

V Dundeeju na Škotskem so sufragetke vzpizorile pravi peklerski dirindaj, pri slavnostnem podeljenju meščanskega prava ministrskemu predsedniku Asquithu. Komaj je minister vstal raz sedež, da bi se zahvalil, že mu je od vseh strani domelo nasproti izdajalec. Po težkem delu se je posrečilo policiji spraviti ženske iz dvorane. Neka ženska je hotela v galerije skočiti v parter na ljudstvo, vendar so jo pa še o pravem času obdržali muški.

Zakon za bolniško zavarovanje, ki stopi v veljavo na Angleškem, bo deželi provzročil na leto nad 22 milijonov dolarjev stroškov. Buržvanski listi tolažijo kapitaliste, da bo ta vsota dobro naložena, ker se bo povšala proizvajalna moč delavcev, torej tudi dohodki industrije.

Iz tega je razvidno, da kapitalisti celo socialne reforme v korist delavcem presojajo s profito lovskega stališča. Ako se izplača, so za reforme, v nasprotnem slučaju pa proti.

V Bologni je štiri sto katoliških duhovnikov poslalo nadškofu prošnjo, v kateri prosijo za zvišanje svojih plač, ker jim je nemogoče izhajati vspricho neznosne dragine. V slučaju, da se ne bo oziralo na njih prošnjo, so duhovniki zagrozili s štrajkom.

Iz Madrida poročajo, da so na nemškem parniku "Cap Blanco" ukradli iz varnostne shrambe neznan zlikovec železen zaboj, v katerem je bilo 100.000 mark (\$25.000). Parnik je priplul iz Rio de Janeiro. Tatvino so opazili še le v Vigu na Španskem.

Živnorejci iz Texasa poročajo, da se je močna vstaška četa, najbrž predstraža generala Salazarja približala do tri milje mestu Juarezu.

Tudi v Mehiki, glavnem mestu so vstaši delavni. Zadnji pondeljek je bilo mesto v temi in ulična železnica je vstavila promet, ker so vstaši porezali električne žice.

Mongolski delegaciji v Petersburgu je došla tožba, da so v novo ustanovljeno mongolsko državo vdrla kitajske vojaške čete. Mongolska delegacija je takoj prosila Rusijo pomoči.

Dr. Neumayer, nekdanji dunajski župan je umaknil tožbo radi razžaljenja časti proti socialistu Schuhmeieru.

Schuhmeier je na občinski seji rekel županu, da je župan sramotna pega v dunajski mestni upravi, poleg pa pristavil, da je pripravljen doprinesiti dokaz resnice.

DOPISI.

Rock Springs, Wyo.

Veseli me, ker so se društva, oziroma člani in članice S. N. P. J. tako pogumno in modro obnašali za časa, ko je pretila jednolična nevarnost od strani zunanjih sovražnikov in junaško odbili vse napade, naperjene proti razvoju naše močnejše organizacije. Stali smo združeni: vsi za enega, eden za vse. Cenjeni bratje in sestre! Pokazali smo celemu svetu, da si ne pustimo od nikake strani komandirati glede uprave in vodstva naše vrle in napredujoče S. N. P. J. Da smo na pravem potu, potrjuje nam hitri napredek jednote. Pomislite: nad dve sto trdnjav se danes zbira pod okriljem velike S. N. P. J. Zatoraj bratje in sestre: ostanimo vedno složni med seboj! Nikdar naj ne bo med nami preprič, pač pa glejmo na to, da bode vladala lepa sloga med vsemi člani in članicami. Bratje in sestre! Bodimo vsi agitatorji naše velike S. N. P. J. Vsi posvetimo svoje moči njenemu razvoju; to bode nam in drugim v korist!

Društvo "Trdnjava" je imelo svojo predpustno veselico v korist društvene blaginje. V imenu društva se na tem mestu zahvaljujem vsem udeležencem naše veselice, kateri so pripomogli do tako lepega uspeha. Na veselici je sodeloval tudi naš pevski zbor pod vodstvom g. Franka Plemela. Zapeli so štiri krasne pesmi. Vrlemu pevovodju in drugim pevcem izrekam na tem mestu najpriznanejšo zahvalo za njih trud in sodelovanje pri veselici. Nadalje se družim tudi zahvali vsem ženam in dekletom, ki so se udeležile veselice in tako pripomogle do večje zabave in uspeha. Čast vsem!

Dne 23. jan. smo spremili na pokopališče našega umrlega brata Franka Porento, ki je umrl v tukajšnji bolnišnici. Uposlen je bil v premogovnem rovu št. 3., last Central Coal & Coke Co., ki je od daljnih od mesta kake pol ure. Delavci hodijo na delo ob železničnem tiru. Te poti se je posluževal tudi rajni Porenta, ker človek ne ve kje in kdaj ga zadene nesreča. Nič hudega slutiti je šel na delo ob dvotirni železniški progi, kar mu pridri naproti vlak. On se nasproti prihajajočemu umakne in tako izpostavi nevarnosti. Zbog prihajajočemu, kateri ga je z vso silo zagnal po nasipu, da je obležal v nezavesti. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer je živel le nekaj dni. Omenjeni je bil član dveh društev: "Trdnjava", št. 10. S. N. P. J. in dr. sv. "Barbara", št. 29. Oba društva sta mu skupno priredila lep pogreb. Umrli Porenta je bil dober član obeh društev in moralnega življenja. Bil je neozmožen in zapušča tukaj dva brata in eno sestro, v domovini pa stariše, brate in sestre in druge sorodnike. Društvo "Trdnjava", št. 10. S. N. P. J. izreka na tem mestu vsem sorodnikom svojega umrlega člana svoje sočutje in sožalje. Naj mu bode blag spomin!

Prosperiteta se je zadnji čas tudi precej poslabšala. Splošno se čuje, da bomo imeli dosti poškita letošnje leto.

Vse kaže, da bode treba vleči strahoviti ploč tudi letos. Sicer sem pa tega popolnoma vajen, a vendar pa fanta pretresejo vse strahote še le takrat, ko je čas pred vratmi. Tolaži me pa nekoliko to, da imam še nekaj sorodnikov, za katere upam, da mi bodo pomagali potegniti ono usodopolno dilo, ki je bridka kazen za vsakega, ki se ženi skozi vse leto, vendar pa na pepelnico usiljuje svojo suhoparno ljubezen po nosnim vnukinjam bogne Žive. Po mojem mnenju bi moral kazni prestopiti tisti, ki je največ vzrok. Zato smo pa tudi fantje sklenili, da nam morajo dekleta pomagati, kadar bomo vlekli tisto strahoto, ki se imenuje ploč. Kako in kaj bode cela stvar izpadla, vam hočem v kratkem poročati, do te da pa ostanem vaš vedni ženski kandidat.

Frank S. Tavchar.

La Salle, Ill.

Vsako leto nemila smrt ugrabi iz naše srede lepo število bratov in sester. Kolikor večja postaja organizacija, toliko bolj bogata je

njena žetev. Mnogo naših bratov postane žrtev kapitalističnega družabnega sistema: na delu jih zasuje debela plast skalovja, ali pa jih umorijo strupeni plini, ali jih pa zobčasto kolesovje v tovarni strga na kosce. Kri naših bratov je škropila stene v rudnikih, tla v tovarnah in plavžih, tračnicah na železnica in stavbinske odere na stavbiščih. Skoraj v vsaki industriji so naši bratje kot muhe niki dela prelili svojo kri. Zopet druge je neozdravljiva bolezen položila na postelj, katere kati so vsesali pri težkem, napornem in mukotrpem delu, s katere niso ustali, dokler jih smrt ni rešila muk in trpljenja tega sveta.

Posebno zadnji mesec, kakor je razvidno iz dopisov v "Glasilu", je smrt bogato žela v naših vrstah. Iz raznih naselbin so bratje poročali o izgubah, ki so zadela kraljevna društva. Zgodovina bo pripovedovala o velikem številu mučenikov dela, ki so se združili v podporni organizaciji, da podpirajo drug drugega in se borijo za resnico in pravico, kateri pa niso doživeli dobe, ko so pričeli vzhajati prvi žarki svobode in vesoljnega bratstva.

Lani dne 6. februarja je tudi našo naselbino zadela huda izguba. Zavedno je zatisnil oči brat Valentin Potisek, pionir naše jednote in neumoren bojovnik za pravico in resnico. Njegovo delo je mnogo pripomoglo za probujanje tukajšnje naselbine. Še danes, ko je minolo leto dni, odkar je umrl, se ga bratje in sestre spominjajo kot vzornega agitatorja za našo jednoto, ki je znal s taktičnim nastopom pridobiti tudi najhujše nasprotnike za našo stvar.

Mnogo bratov in sester, ki so z nami gradili to veliko, močeno in napredno podporno organizacijo, danes počiva v grobu. Njih trupa trohni! Ali duh napredka in svobode, ki je bival v rajnih bratih in sestrah, dokler so bili med nami, živi še danes in bo živel vedno, dokler bo človeški rod hodil po zemlji. To prepričanje nas tolaži v tugi za umrlimi brati in sestrami, in navdaja nas z upanjem, da bodo za človeški rod nekega dne napočili dnovi sreče in veselja.

Najboljše pa častimo svoje rajne brate in sestre, da vedno in povsod agitiramo za našo jednoto, dokler ne združimo vseh ameriških Slovencev pod okriljem S. N. P. J. S tem izpolnimo srčno željo naših dragih rajnih, in postavimo jim trajen pomnik v zgodovini ameriških Slovencev.

L. Z.

Yukon, Pa.

Tukaj delamo vsaki dan. Seveda ne s polno paro, marveč bolj po malem. Po teh vrsticah si lahko vsakdo predoči, kakšen je tukaj delavski položaj, ne da bi bilo meni treba tukajšnje razmere popisati na drobno.

Dne 16. m. m. je nemila smrt ugrabila iz naše srede brata Johna Mlekoša. Omenjenega dne je šel rajni brat delat kot po navadi v rudnik. Delal je skupaj z nekim svojim tovarišem. Poleg njiju je delal sodelavec Anton Arlasky. Ker je bil novinec, je menil, da lahko strelja kedar hoče, in da mu ni treba o tem obvestiti bližnjega tovariša. Arlasky torej nabije strel in ga zapali. V tem hipu pa zadene toča kamenja s tako silo rajnega brata Johna Mlekuša v glavo, da se ni več zavedel in je kmalu izdihnil.

Rajni Mlekuš je bil star 18 let, doma iz vasi Koritnice pri Bovecu na Primorskem. V Ameriki zapušča tri brate: enega v Wick Haven, dva pa v W. Virginiji, doma pa žalujeta za njim mati in ena sestra.

Rajni je bil v Ameriki pet mesecev. Vendar je tukaj videl potrebo podporne organizacije in se pridružil naši jednoti.

Njegova osivela mati bo sedaj dobila 575 dolarjev, ker sto jih je šlo za pogreb. Društvo je storilo svojo dolžnost, ker so se vsi člani udeležili pogreba. Tudi žensko društvo "V boj za svobodo", št. 189, se je udeležilo pogreba, kakor tudi drugi tovariši in Slovenci.

Že nad štiri leta nismo imeli slovenskega pogreba, in le želeli je, da bi se v bodoče še za več let smrt ogibala naše naselbine.

Neljuba nezgoda, ki je zadela našo slovensko naselbino, dokazuje, da je podporna organizacija

potrebna in da bi moral biti vsak Slovenec v Ameriki organiziran v njo. Ako bi se vsakdo tako zavedal, kolikakega pomena je za nas podporna organizacija, potem bi ne bilo toliko gorja in bede med nami.

Nihče ne ve, kdaj postane žrtev zločinskega kapitalističnega sistema, ki vsaki dan uniči lepo število mladih in krepkih, proletarskih življenj. Zategadelj priporočam vsem tistim, ki čitajo "Glasilo", pa še niso člani podporne organizacije, da se pridružijo naši jednoti. Članom in članicam S. N. P. J. pa s ključem: Agitirajmo za našo jednoto in pridobivajmo ji vedno novih članov, da bomo ob času prihodnje konvencije imeli vsaj 15 tisoč članov in članic!

Rajnega brata John Mlekoša pa priporočam vsem bratom in sestram naše podporne organizacije v blag spomin. Zemljica mu bode lahka!

J. Widmar.

Cleveland, O.

Stara in gola resnica je, da na vsakega leti kamenje, ki hoče organizirati narod gospodarsko ali politično v tem smislu, da koristi narodu in ne pojedinu. Tega sem se zavedal, ko sem poslal zadnji dopis glede ustanovitve zadrge v Clevelandu našemu "Glasilu". Vendar pa nisem pričakoval, da bo gospod urednik "Clev. Am." proglasil na kratko vse za laž.

Ne bom se prepiral z njim, kaj je laž in kaj ni laž, marveč bom navedel fakto, čitatelji naj pa sodijo.

On pravi, da je laž, ako se trdi, da ga je kdo silil, da naj skliče shod. Da se ne bom prepiral z njim, bom citiral tukaj, kar je dejal sedanjemu predsedniku urednika tega "vzornega delavskega" lista, ko je prišel k njemu, da naj skliče shod. Njegove besede so se glasile tako-le: "Pustite to v miru. Tembolj se meša d... , tolikor bolj smrdi. Saj niste vi prvi tu. Bilo jih je več kot petnajst. Tukaj imam kup pisem, pa nisem hotel priobčiti nobenega."

Nadalje trdi, da zavijam, ker sem sporočil, da je zavrnil oglaš. Dejstva o tej zadevi so naslednja: Odbor je zahteval, da naj priobči oglas na prvi strani in z velikimi črkami. Tam ni imel prostora, ker ga je rabil za vesti o ljubih milijonarkah. Tudi oglasa ni sprejel. Pač pa je v listu na skritem prostoru prinesel nekaj vrstic.

Urednik se sicer pritožuje, da smo mu prinesli premočno gradivo, poleg pa venomer kriči, da je "Cl. Am." delavski list. Po mojem skromnem mnenju je pa dolžnost urednika vsakega delavskega lista, da piše v prilog delavcem, ne da bi bilo treba delavcem nositi koše gradiva v uredništvo. Ali niso drugi slovenski delavski listi pisali v prilog zadrugi organizaciji, dasiravno jim nismo pošiljali gradiva za članke o zadrugi organizaciji? Urednik "Cl. Am." je pa storil nekaj drugega, da bi prestrašil ljudstvo. Priobčil je velik članek o neki propadli zadrugi. Ko so ga vprašali, zakaj priobčuje take članke, katerih vsebina ne odgovarja resnici in je škodljiva, se je odrezal, da lahko piše, kar hoče. Gotovo!

Gola resnica je tudi, da so hoteli oddati lepake za shod v tisknjem. Res je, da je bil čas tudi kratek, ker je bilo pred prazniki. Ali urednik je rekel, da jih nihče ne bo tiskal, ker je pred prazniki povsod mnogo dela. Ko so pa bili lepaki tiskani v tiskarni "Radničke Borbe" in ko je zvedel za ceno, je pa urednik vzkliknil, ako bi bil vedel, da se bo kaj takega zgodilo, bi bil del prevzel in delal sam, ako bi bilo nemogoče jih izvršiti na drug način. Iz tega dejstva je razvidno, da se je norčeval iz nas.

On tudi piše, da nam rad prepusti vse novice, kar jih je dobil od trgovcev. Odprto mu povem, da ne želim tistih novcev, dokler imam dvoje zdravih rok in upam, da bom z ročnim delom toliko zaslužil, da preživim sebe in družino. Ni pa možno, da se zalteva v moje ime, katerega sem dobil po svojem očetu m ki je ostalo do današnjega dne nepokvarjeno. Na zadnje pa hoče nekaj prerokovati o našem uspehu? Da, vspevali bomo, pa ne na njegovo priporočilo, temveč z našim delom.

Mi dobro vemo, da moramo ostati zvesti ideji, za katero smo se

zavzeli. Kupovati moramo pri svoji zadrugi, ne oziraje se, kakšne so cene drugod. Že danes se čuje, da bodo trgovci znižali cene, ako je treba tudi v zgrubo, da bi zatrli zadrugo. Ko bi to dosegli, bi šle cene zopet kviško. To je star trgovski maneuver, ki se je dosledno izvedel še povsod, kjer se je organizirala zadruga prodajalna.

Dne osmega februarja bo imela zadruga glavno zborovanje v Knafsvi dvorani, na katerem bo odbor poročal o svojem delu in se bo pobiral denar in se izdajale delnice. Glavno je, da zberemo dovolj denarja za začetek in odpremo prodajalno. Prostore imamo že najete, inkorporacija je tudi priskrbljena, začetni se pa misli s prvim marcem.

Člani in članice S. N. P. J. v Clevelandu. Pridružimo se zadrugi organizaciji. Svoji k svojim! Uresničimo to geslo v kolikor se da. Vsi smo delavci, nekateri malo obrtniki, izkoriščani pa vsi enako. Pomagajmo si na gospodarskem polju tam, kjer si lahko pomagamo. Zadruga organizacija je za nas tolikakega pomena kot podporna. Vsak družinski oče si lahko vsako leto prihrani nekaj desetakov, ki pridejo prav v vsaki družini, poleg smo pa prepričani, da dobimo vedno blago prve vrste. Zadruga je naša last, zato se pa ravnamo po geslu eden za vse, vsi za enega.

A. Bogataj.

Calumet, Mich.

Letos imamo tukaj prav krasno zimsko vreme. Saj do zdaj je bilo tako. Tukajšnja letošnja zima ni sorodnica lanske, v kateri je bilo mraz, da je pokalo in škripalo pod nogami. Dela se tukaj vedno, pa tudi plača ni preslaba. Ali kaj pomaga dobra plača, ko moramo za živež in obleko plačevati visoke cene. Kdor je oženjen in ima veliko družino, zelo težko izhaja. Posebno zima hudo zadene družinski očet, ko je treba kupiti mnogo kuriva in tople obleke. Ako kdo ne plača eden ali dva meseca svojega računa, dobi pozivnico, v kateri ga vprašajo, zakaj ni prišel plačat. To je v navadi pri naših trgovcih s specerijski blagom. Pri drugih narodih počakajo človeka, ako je v stiski, pet do šest mesecev. Pri nas je drugače, ker se povsod ubira reklamna struna: Svoji k svojim.

Slišal sem, da v New Yorku in Jolietu živijo ljudje, ki za zajutrek pojejo enega socialist, za kosilo dva, za večerjo pa zopet samo dva, ako niso preveč lačni. Kedar so izdelani, pohrustajo tudi tri ali pa še več za večerjo, poseben čes so s pomočjo alkoholnih pijack poklicali duhove na pomoč, da jim pomagajo obirati socije. Včas tudi k nam zaide kakšen človek, kateremu so najljubša jed socialisti. Vendar pa niso tako pogumni kot v Jolietu in New Yorku, da bi si jih vsaki dan privoščili najmanj pet. Srce jim zleze takoj v hlače, ako se med durmi prikaže le en socij. Vilice, nož, sploh vsa priprava, ki je nalašč tu, da se pečenko razreže po vseh pravilniških umetnostih, jim pade iz rok. Kje je vzrok za to? Ne vem! Najbrž ga najdemo v tem, da imamo tukaj štiri svobodomiselnih društev, v vsakem svobodomiselnem pa vidijo socialisti. Zato jim menda socialisti ne gredo v tek.

Vobče pa imamo pri nas tudi vsakovrstne ljudi. Nekdaj so bili svobodomisleci. Danes so zopet klerikaleci. Drugo leto bodo mogoče liberalci. Svoje prepričanje menjajo kot naveden človek srjaco. Danes so v Indiani za mezdnega suznja v kakšnem ameriškem podjetju, drugi dan se jim pa posreči priti v klerikalno podjetje za hlape. Pa glej jih! Takoj se spremene v tercijalce.

Vse člane društva "Bratska Sloga", št. 62. obveščam, da se seje vršijo isto nedeljo, kakor so se vršile do sedaj. Razlike je le toliko, da smo do sedaj zborovali popoldne, v bodoče bomo pa dopoldne. Prihodnja seja se vrši dne 16. februarja ob devetih zjutraj. Društvo je nadalje zaključilo, da mora vsak član plačati ves asessment. Do sedaj je marsikdo plačal le en asessment, ali pa enega in pol, dasi je imel plačati dva. Tako vplačevanje pa dela mnogo sitnosti tajniku in blagajniku. V računskih knjigah prav lahko nastane zmešnjava, kar je pa popolnoma nepotrebno. Vsakdo naj

plača redno svoj asessment, pa bo vse v redu.

J.

Roundup, Mont.

Sedaj delamo vsaki dan. Tudi zaslužek ni preslab. Ali koliko časa bodo trajale take razmere, je drugo in zelo važno vprašanje. Po mojem mnenju še en mesec, potem bomo pa v starem tiru: delali bomo tri do štiri dni v tednu.

Rojakom ne svetujem, da bi sem hodili za delom, ker se delo prav težko dobi.

Kakor vsako leto, imam tudi letos v predpustu staro smolo. Seveda na vsaki strani imam 18 let. Zato me zgrabi vselej taka jeza, kadar vidim kakšno poroko, da bi šel najraje na Balkan, ko se sklepe mir, da si zberem nevesto med mladimi in bogatimi Turkinjami. Slovenke me nočejo, človek pa tudi vse svoje žive dni ne more ostati samec.

Poročila sta se br. Jakob Jerin z gđ. Viktorijo Kosak in br. Ant. Komac z gđ. Agnes Petek. Oba sta člana tukajšnega krajevnega društva S. N. P. J. Obilo sreče v novem stanu.

Na člane in članice društva "Živila Ilirija", št. 114 pa apeliram, da redno in točno prihajajo k sejam, ker imamo na dnevnem redu vedno važne točke, katere je treba rešiti. Posebno glede slavnostnega razvitijskega zastave, prihajajo tako važne točke na razpravo, da je v interesu vsakega člana, da je na seji navzoč.

Tomaž Pavlin, predsednik.

Cleveland, Ohio.

V Clevelandu smo zopet doživeli one blažene čase, kot so bili ob času tukajšnje verske revolucije. Že nekaj časa sem opazoval članke v "Clev. Am." proti S. N. P. J. V sedmi številki tega letnika "Cl. Am." je pa Anton Grdina, član naše jednote povedal odprto, da bi najraje videl, ako bi člane S. N. P. J. zvalil v S. D. Z. Ako odstejemo psovke in zabavljece, tedaj je ves dopis navadna reklama za S. D. Z. na račun Slovenske narodne podporne jednote.

Br. A. Grdina je malo časa, nekaj mesecev član S. N. P. J. Kaj ga je privedlo v to podporno organizacijo, je težko ugeniti. Vsekakor je moral vedeti, še predno se je pridružil naši podporni organizaciji, da v nji ne obstoje verske in politične razlike, da je vsak do brat, pa naj bo socialist, katolik, luteranec, žid, mohamedanec ali pa buddhist. Slovenska narodna podporna jednota je ustanovljena na svobodomiselnih podlagi in se ne briga za versko ali politično prepričanje bratov in sester. Do danes še ni nobenega brata ali sestro silila, v kateri veri naj se izveleži.

Ako je to vedel Anton Grdina — kar je vedeti moral — predno je pristopil, zakaj se je pridružil tej podporni organizaciji? Mogoče radi tega, da bi razsul to podporno organizacijo, ki je trn v oči vseh nazadnjakov? Br. Ant. Grdina to ne gre! Člani Slovenske narodne podporne jednote se ne dajo vleči od nobenega za nos. To ni fara sv. Vida v Clevelandu, v kateri so lahko zlobni jeziki provzročili prepri in pretepe. Slovenska narodna podporna jednota je najnaprednejša podporna organizacija med ameriški Slovenci. Pri taki organizaciji pa ne vlečejo fraze, zabavljece, laži in opravljanja.

Br. Anton Grdina sanja o tisočakah, ki so jih člani vlačali v blagajno jednote. Res čudno! Ali br. Anton Grdina ni nikdar čital štirimesečnih računov v "Glasilu", v katerih so bili zopet natisnjeni tisočaki, ki so se izplačali kot bolniška podpora članom in članicam, ali pa kot posmrtnina njihovim dedičem? Ali ni bil preostali denar vestno naložen v bankah? Ali ni še danes ta denar vestno naložen? Odgovorite br. A. Grdina!

Br. Anton Grdina pravi, da so bratje bedasti. Torej vsi smo bedaki, ker smo se organizirali v napredni podporni organizaciji, da v boleznih, sili in potrebi podpiramo drug drugega, le Anton Grdina je pameten človek. Brat, hvala za tak poklon!

Br. Anton Grdina tudi nekaj piše o domu, v katerem bode imelo par urednikov "svoje domove". Vprav to dokazuje, da je br. Antonu Grdina le za zgago in prepir. Ako bi bil pogledal v pravi-

la, bi bil našel, da ima pravico staviti pri svojem društvu predlog, da se doma ne gradi. Njegovo društvo ima pa pravico vzeti iniciativo, ako odobri njegov predlog, da gre gradnja doma še enkrat na splošno glasovanje. Pametnejše je čitati pravila, kot pa napisati nekaj psovki in blamirati sam sebe.

Br. Anton Grdina piše, da je mnogo članov v Clevelandu sram "Glasila". Na tem je toliko resnice, da mogoče ne ugaia vsem, ker se vsem ljudem ne more ustreči. Ali pribita resnica ostane, da "Glasilo" prinese mnogo podučnega čtiva.

Br. Anton Grdina grozi, da bo odpustil. Njemu ni treba s tem groziti, ker je s svojim dopisom, s katerim hoče napraviti razdor v jednoti in zvaljati člane k S. D. Z., zaslužil, da se ga izključi.

Da bodo člani S. N. P. J. razumeli zakaj je dopis br. Antona Grdina zagledal beli dan v "Clev. Am." moram podati nekaj širšega pojasnila.

Komur so razmere znane v Clevelandu in živi tukaj že več let, mu je cela komedija znana.

S. D. Zveza je bila vstanovljena za Cleveland in državo Ohio. Vsak član te zveze, ako odpotuje iz države Ohio, ker je vstanovljena le za njo, izgubi po svojem odpotovanju vse pravice do nje. Glasilo zveze je "Clev. Am.", ki je obenem tudi glasilo tukajšnih slovenskih trgovcev.

V Clevelandu se agitira, da bi krajevna društva S. N. P. J. pristopila k S. D. Z. Ako se to posreči, bi se omejil za nekaj časa napredek S. N. P. J. v Clevelandu. Br. Anton Grdina je pooblaščenec S. D. Z. To je vzrok, zakaj je začel pisati proti S. N. P. J. "Glasilu" in glavnim urednikom.

S. D. Z. je danes še mrtva za razsodne ljudi. Treba bo še mnogo dela, predno bo ta organizacija priromala do svojega cilja glede nažel. Ako bi S. D. Z. spremenila svojo ustavo in pravila, bi mogoče napredovala. Na tej podlagi kot je danes, se pa ne more razviti. Ako bi imela napredno ustavo in pravila, bi se ji lahko pridružili člani drugih jednot in zvez, ne da bi se ločili od svojih. Po danimi razmerami pa ne bo nobeden razsoden človek pustil sedanja napredno zvezo ali jednoto in se pridružil S. D. Z., ker se mu lahko pripeti, da izgubi vse, dasiravno je že leta plačeval svoje prispevke, ako zapusti državo Ohio in se preseli drugam.

Moj namen ni kritizirati S. D. Z., namreč me veže dolžnost kot člana S. N. P. J., da povem resnico, ko se skuša slovenski javnosti nasuti peska v oči. Kot zvest član bom vsikdar branil našo jednoto, posebno takrat, kadar se bo z nečednimi sredstvi skušalo zapeljati brate in sestre do nepremišljenega koraka.

Avugst Kužnik, predsednik dr. Naprej, št. 5.

Cleveland, O.

Članom društva "Balkan", št. 133 na znanje. Prihodnja društvena seja se vrši dne devetega februarja, točno ob dveh popoldne (solnčni čas). Bratje pridite na sejo vsi do zadnjega in vsakdo naj pripelje s seboj še enega novega kandidata. Saj to je sveta dolžnost vseh članov. Agitirajte povsod za društvo in S. N. P. J! Ne ozirajte se na "Cl. Am." in "Gl. Nar.", kakor tudi ne na "Am. Slov." To je že nekaj navadnega, da se ti trije "ptički" hudujejo nad napredkom v naši podporni organizaciji. Mi ne poznamo trozveze, pač pa bratstvo vseh v jednoti. Da bode trozveza še v prihodnje agitatorično tako delavna za našo jednoto, kličem živela delegacija pete redne konvencije in S. N. P. J. Imam veliko gradiva v zalogi o nevoščljivosti in o nasprotnikih naše podporne organizacije, katerega mogoče še podam javnosti, ako bo treba.

Ant. S. Pozarelli.

Springfield, Ill.

Zadnjič sem priobčil doneske, katere so mi darovala društva S. N. P. J. v podporo, v izdaji dne 15. novembra. V zahvali sem razjasil tudi moj tužen in beden položaj; povedal sem, zakaj sem bil primoran obrniti se za podporo do bratov in sester naše podporne organizacije.

Razume se samoposebi, da v hiši, v kateri oče radi rudarske na-

duhe že ne dela nad tri leta, najstarejši sin — edina opora v družini, pa umira počasi za jetiko, ni blagostana, ako je poleg starejšega sina še nekaj nedoraslih otrok, ki so nesposobni za delo.

To je danes usoda delavca! Vendar se pa umirajočemu mlademu delavcu srce razveseli, ko vidi, da njegovi bratje in sestre, ki so ž njim organizirani v enilisti podporni organizaciji, ne nosijo ljubezni do bližnjika le na jeziku, marveč ljubezen izkažejo tudi dejanski. Da, srce se človeku razjasni, ko vidi, da ni zapuščen, dasiravno so ga zapustili tisti, za katere je delal, da so imeli vedno polno življensko kupo pred seboj.

Darovala so naslednja društva: Štev. 3 \$4.30; štev. 20 \$4.50; štev. 32 \$5.50; štev. 33 \$5.00; štev. 35 \$2.10; štev. 36 \$2.00; štev. 50 \$14.55; štev. 59 \$5.00; štev. 72 \$5.00; štev. 89 \$5.00; štev. 92 \$5.00; štev. 100 \$3.00; štev. 104 \$1.75; štev. 112 \$5.20; štev. 117 \$4.80; štev. 119 \$5.00; štev. 129 \$5.00; štev. 136 \$3.65; štev. 138 \$5.50; štev. 153 \$3.00; štev. 154 \$2.25; štev. 164 \$4.50; štev. 168 \$3.00; štev. 182 \$3.60 in štev. 188 \$2.50.

Vsem bratom in sestram, ki so mi priskočili na pomoč, izrekam najtoplejšo zahvalo. Ako bo še katero društvo kaj poslalo, bom prispevke priobčil kasneje.

Leopold Maček,
član društva štev. 47.

Naznanila in vabila.

St. Louis, Mo.

Društvo "Planinski Raj", štev. 107 priredi v soboto dne 15. februarja t. l. **veliko veselico** v Češki dvorani na 9. St. in Allen Ave.

Začetek točno b sedmih zvečer. Vstopnina 25 c. Dame so vstopnine proste. Vstopnice je dobiti pri članih in članicah, na dan veselice pa pri vходу v dvorano. Članom in članicam, ki niso le preveč oddaljeni od društvenega sedeža, priporočam najtoplejšo, da se veselice udeležijo zanesljivo.

Vljudno vabimo na veselico vsa slovenska društva v St. Louisu in tukajšnji okolici, sploh vse tukajšnje slovensko občinstvo in v okoliših.

Na svidenje dne 15. februarja!
Društveni odbor.

Oglesby, Ill.

Zahvaljujem se vsem članom in članicam raznih krajevnih društev S. N. P. J., ki so posetili veselico našega društva "Vrtnica", štev. 155 in tako pripomogli do vsestranskega uspeha. Posebno zahvalo pa izrekam društvu "Lilija", štev. 95 in "Mladi Slovenec" in vsem darovalcem, ki so kaj darovali našemu društvu.

Vse sestre našega društva pa obveščam, da bo vsaka sestra suspendirana, ki ne plača asesment na seji, ali pa najkasneje tri dni po seji. Vsaka sestra vendar ložje plača vsaki mesec \$1.40, kakor pa na dva meseca \$2.80.

Mary Legan.

Gilbert, Minn.

Naznanjam vsem članom društva "Sparta", štev. 61, da se bodo odšli vršile društvene seje v dvorani Josipa Nosena.

V interesu društva in vsakega posameznega člana je, da redno prihaja k vsem društvenim sejam. Asesment je treba plačati do 25. v mesecu. Kdor ne plača asesmenta do določenega roka v smislu pravil, bo seveda suspendiran. Ako katerega člana zadržujejo važni vzroki, da ne more priti na sejo, tedaj naj naroči drugemu članu, da plača zanj. To olajšuje delo tudi tajniku. Bodimo složni, pa bo društvo napredovalo.

John Komatar, tajnik.

Cleveland, O.

Naznanjam bratom in sestram društva "Lipa", štev. 129, da se bodo otroci sprejemali v zavarovalni oddelki le pri društvenih sejah, ker je drugače nemogoče, da bi bil tajnik navzoč pri zdravniški preiskavi.

Vsi, ki ste prijavi otroke za zavarovalni oddelki, pripeljejo jih s seboj dne **devetega februarja** na sejo. Prišel bo tudi zdravnik, da preišče otroke.

Zdravnik se je izjavil, da bo računil le po 25c, ako bo navzočih večje število otrok. Za enega ali dva pa računil po 50c. Torej je bo

lje, ako se pride več otrok, hkrati k zdravniški preiskavi.

Želim, da bi bili na seji navzoči člani(ice) v polnem številu.

Charles Penko, tajnik.

Chicago, Ill.

Ker je tajnik našega društva "Narodni Vitezi", štev. 39 preobložen z delom v društvenih zadevah, zato naj se v prihodnje pošiljajo vsi dopisi, prošnje in vabila na naslov zapisnikarja: John Koren, 2348 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

John Koren, zapisnikar.

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKO.

— **Razstreljevanje v glavni strugi Ljubljanice.** Skalnata laporjeva tla v glavnem kanalu, ki segajo od Fužin do šentpeterske vojašnice, bo treba z dinamitom razstreliti, preden se more struga poglobiti. To razstreljevanje se je to zimo pričelo na črti Moste-vojašnica; vrši se že kakih šest tednov z malimi predsedki. Razstreljen svet v strugi se zatem sproti čisti na ta način, da se material odvaža z malimi parnimi stroji in vovozni na odkladališče na Kodelevo. Veliki bager pa strugo obenem poglobuje.

— **Francišskanski most** v Ljubljani prično podirati meseca oktobra letos.

— **Novo nabrežje** nastane v Ljubljani po poglobljenju glavne Ljubljanišne struge. Segalo bo od Radeckega do Franciškanskega mostu. Nabrežje bo široko 4 do 6 metrov.

— **Nagla smrt.** V svojem stanovanju je nagloma umrl 67letni uslužbenec električne cestne železnice Ignacij Žnidaršič, rodom iz Sv. Nikolaja v celjski okolici. Policijska komisija je konstatirala, da ga je zadela srčna kap.

— **Pomagati si je znal.** Ignacij Cunder je bil zavarovalni agent pri banki "Slaviji". Kot tak je dobival 40% od čiste zavarovalnine, potem pa še od vsakega zavarovanca posebej po 2 kroni. Ker je pa dandanes na tem polju za potovalne agente vsled prevleke konkurence, jako malo opravila, torej malo zaslužka, je pogodil obdolženec drugo. Pingiral je sam zavarovance, podpisal na ponudbah njih imena, za kar mu je zavarovalnica provizijo izplačala. Na ta način je banko "Slavijo" škodoval za znesek 275 K 73 v. Obdolženec, ki ničesar ne taji, ho sedel za to šest tednov v ječi.

— **Uboj.** Zaradi neke malenkosti v hlevu gostilničarja Ignacija Zore v Črnom Potoku, obč. Šmartno pri Litiji, se je vnel prepir med 50letnim dninarjem Ivanom Možina in 19letnim tovarniškim delavcem Ignacijem Bučarjem. Možina je Bučarja pograbil in ga skušal potisniti v jasi. Bučar pa ga je z odprtim nožem s tako silo sunil v levo stegno, da je ta vsled izkrvavitve na lieu mesta čez nekaj minut umrl.

ŠTAJERSKO.

— **V Hrastniku** so zavedni delavci ustanovili svoj pevski zbor. Zbor se imenuje "Rudarski pevski zbor Hrastnik".

— **Pretepi.** Neznani siroveži so pretepli nekega cigana, ki je na glavi in prsih z nožem precej ranjen. — Ko so sedeli fantje v Štadlerjev gostilni v Libovjah in ko se je Štefan Korent, ki biva pri svojih stariših na obisku, že poslovil, skoči znani pretepač Karl Hrstnik za njim, ga brez vzroka vrže na hodniku na tla in ga začne s čevlji in nožem neusmiljeno obdelovati, da je napadane moral pokiskati si zdravniško pomoč.

— **Samomor vojaka.** Iz Maribora poročajo. Ko je strojevodja Henrik Huber peljal stroj iz koroškega kolodvora na glavni kolodvor, je prišel huzar Štefan Popp od 16. huzarskega polka na železniški tir in šel namenoma proti stroju. Stroj ga je zgrabil in zagnal v stran, da si je Popp prebil lobanjo. Umirajočega so prenesli v voj. bolnišnico. Popp je služil drugo leto. Popp ni bil

rad vojak, zato je izvršil samomor. Vzroki, zakaj da ni bil rad vojak, so izven vojašnice neznani.

— **Lovska nesreča.** V lovski trgovca in posestnika Jožefa Grassellija v St. Juriju je ob južni železnici lovila večja družba lovcev. Jožef Sivka ml. je streljal takoloprežno na zajca, da je zadel Grassellija, ki se je smrtonovarno ranjen zgrudil na tla in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico.

— **Strašno dejanje zblaznele matere.** V Graden sta se ondodnega plesa državnih uslužbencev udeležila paznik v karlavski jetnišnici Lindič in njegova žena. Žena je moža ves čas mučila z ljubosumnostjo. Nakrat sta se zopet skregala. Ob 2. popoldne je šel mož v spalnico, žena je pa nakrat vzela svojega štiriletnega sinčka Franceta in dve leti staro hčerko Mici, poljubila v kuhinji stoječo hči Julijo ter šla na hodnik in skočila z obema otrokoma iz drugega nadstropja na dvorišče. Mati in sinček France sta bila takoj mrtva, hčerka Mici je pa obležala nevarno ranjena, nezvestna. 12 let stari sinček Lindičevih, Janez, je bil pa med tem, ko je doma mati izvršila strašen umor in samomor, na drsalšču. Baje je nesrečna žena izvršila svoje dejanje v blaznosti. Svojega moža je brez povoda mučila z ljubosumnostjo.

— **Samomor vojaka.** V Graden se je ustrelil v drevedu četovodja R. W. Službeni revolver si je nastavlil pod brado in sprožil, tako da mu je krogla šla skozi glavo. Bil je takoj mrtav. Vzrok samomora je neznan. Četovodja je služil letos zadnje leto.

— **Otrok je zgorel.** Iz Celja poročajo. Ko sta odšla zakonska Jurij in Terezija Skale, posestnika v celjski okolici, z doma, sta pustila brez varstva tri otroke, v starosti od treh do dvanajst let. Med tem ko so bili starši odsotni, se je približala osemletna Terezija možno zakurjenemu ognjišču in sicer tako blizu, da se ji je vnela obleka in je zadobila težke opekline. Terezija je vsled opeklin umrla že prihodnji dan v bolnišnici v Celju. Proti staršem je uvedena preiskava.

— **Samomor zaradi brezposelnosti.** Iz Ljubljane poročajo: Na progi Ljubno-Šmihel pred čuvajnico štev. 8. so našli strahotno pohabljen truplo 64letnega hlapca Geierja. Lohanja je bila popolnoma zmečkana, truplo ravno čez sredo prezvano, noge izdobljene na koščke in roke polomljene. Geierja je najbrže povozil tovorni vlak, ki vozi okolo devetih dopoldne po tej progi. Samomor je izvršil zaradi tega, ker je bil že dlje časa brez dela.

— **Smrtna obsodba.** Porotno sodišče v Ljubnu je obsodilo Kiljana Durchlaufferja na smrt na vešala. 28letni obsojenec je v noči na 27. oktober ubil delavca Pavla Freitag na pešpoti proti Kindbergu in truplo vrgel v Murico. Freitag so potegnili prihodnje jutro iz vode. Denarja, ki ga je vedno nosil pri sebi, uro z verižico in prstane niso našli pri umorjenem Freitagu. Očitno je bilo, da je postal Freitag žrtve roparskega umora. Freitag je bil 26. okt. pri svojem svaku v Krieglachu in ko se je vračal, je šel v gostilno. Prisedel je k mizi, kjer je bilo več delavcev, med njimi tudi Kiljan Durchlauffer. Proti polnoči je vsa družba odšla v kavarno. Med tem je Freitag kazal svoje premoženje — 200 K — in se bahal. Ob dveh po noči so zapustili kavarno in Durchlauffer je spremljal Freitag. Prihodnji dan so pa našli Freitag umorjenega. Ker je Durchlauffer takoj prihodnji dan kupil novo obleko, je sum letel nanj in ko so pri njem izvršili preiskavo, so našli umorjenčevu uro, verižico, prstan, več drobiža in bankovcev za 100 K. Durchlauffer je nekaj časa tajil dejanje, a potem je priznal, da je umoril Freitag, a ne iz roparskega namena, temveč iz jeze ker sta se sporekla. Porotniki so soglasno obsodili Durchlaufferja k smrti na vešala.

— **Otroško truplo v Dravi.** Posestnikova sina Martin Junger in Rudolf Straffella sta našla v Dravi škatljo iz lepenke, povezano z vrvice. Ko sta jo odprla, sta na

šla v njej v ruto zavitega novorojenčka moškega spola. Truplo je bilo najbrže štiri do pet dni v vodi. O materi nimajo nobenega sledu.

TRST.

— **Črne kozice med mohamedanskimi izseljenci.** Na parniku "Carmen", ki je iz Soluna pripeljal v Trst 790 izseljencev — Bosancev, vračajočih se iz Makedonije v Bosno, so med vožnjo konstatirali nekaj slučajev črnih koz in sumljiv slučaj s koleroznimi znaki. Na poti je več oseb umrlo. Parnik se nahaja v lazaretu pri sv. Jerneju.

— **Samomor četovodje v Trstu.** Četovodja tržaškega bos. pešpolka Viktor Steinhauer, rodom Dunajčan, je najel sobo v hotelu "Provinciale" v Largo Santorio. Nekako okrog eno po noči so začuli iz njegove sobe strel. Ko je hotelsko osebje prihitelo v Steinhauerjevo sobo, so našli Steinhauerja umirajočega. Ustrelil se je z revolverjem naravnost v srce. Samomorilec je zapustil pet pisem, ki jih je vzela vojaška oblast, da širša javnost ne bo izvedela vzroka za samomor.

GORIŠKO.

— **Strahotne posledice trpinčenja živali.** Iz Gorice poročajo: Štiriletni sinček in šestletna hčerkica posestnika Marinellija v Skopem sta se igrala z mačko in jo zlobno trpinčila. Na rep sta ji privežala papir in zažgala. Mačka je vsled tega pobesnela, skočila otrokom v glavo in razmesarila s kremplji in zobmi otrokoma obraze. Vsa okrvavljena otroka sta se od strahu zgrudila in zbesnela mačka ju je neovirano praskala in grizla dalje. Deček je bil takoj mrtav, deklica je pa v strašnih mukah čez nekoliko časa izdihnila. Otrokoma je prihitel sostanovalec na pomoč, a mačka se mu je zakadila v obraz in mu izpraskala oči. Mož je popolnoma oslepel. Mačko so pobili.

— **Velika tatvina v Solkanu.** V noči so vdrli tatovi v Solkanu pri Gorici v vilo, katere lastnica je Lidija de Nordis. V vili ni nihče stanoval. Pokradli so veliko množino raznih predmetov, zlasti pa perila; ni se jim pa posrečilo niti roki pravice, kajti bili so aretirani v Gorici prav tedaj, ko so poskušali pravkar drugo tatvino. Eden teh lopovov je 30letni Fortunat Ličen iz Podgore, človek, ki je bil že neštetokrat kaznovan zaradi tatvin in drugih pregreškov. Okrožni sodišče v Gorici se je na to brzojavno obrnilo na tržaško policijo, da je zasledovala tatove tudi v Trstu, kamor so najbrže spravili ukradeni blago. Vredelski policijski komisariat je nato storil vse mogoče, da bi prišel na sled onim, ki so tatovom držali vrečo. Zato je izvršil hišno preiskavo v stanovanju 36letne Fiorentine Gaigerjeve, ki je rodom iz Zgornje Bele na Zgornjem Koroškem in stanuje v ulici Farneto štev. 16. Gaigerjeva je priležnica aretirane Lidije. Spoznala sta se prošlega oktobra, Ličen jo je vzel iz tolerantne hiše in jo odpeljal s seboj na Reko, kjer sta ostala do konca preteklega leta, ko sta prišla potem v Trst. V njenem stanovanju so našli veliko množino v Solkanu ukradenega perila. Gaigerjeva je tajila, da bi bila vedela, da je perilo ukradeni. Bila je aretirana. Nato so izvršili hišno preiskavo v hiši štev. 1055 na Vrldi, kjer stanuje 50letna Irena Lussicheva, Tržačanka, žena umirovljenega finančnega respicienta. Lussicheva je kupila od Gaigerjeve znatno množino ukradenega perila za 110 K; perilo je bilo vredno veliko več. Aretirana je bila nato tudi Lussicheva. Nadaljna preiskava se je vršila v stanovanju 50letne Marije Reichove iz Grada, vdove po nekem postnem uslužbenec, stanujoče v ulici Farneto štev. 16. II. P., ki je oddajala v najem. Reichovo so tudi aretirali. Trdila je, da je nakupila stvari od Gaigerjeve in sicer za smešno nizke cene. Pri preiskovanju stanovanja Gaigerjeve so našli velik del v De Nordisovi vili ukradenega blaga kakor volnena pokrivala, fotografirani aparat, uro in številne druge predmete, ki so last Lidije de Nordisove. Pri preiskavi pri Lussichevi so našli veliko množino ukradenih stvari, ki so imele skupno vrednost 1500 K. Prav tako pa tudi v hiši Reichove. Gaigerjeva je podarila nekaj stvari Mariji Voglo-

vi, ki stanuje v hiši. Skupna vrednost vseh ukradenih predmetov znaša okrog 5000 K.

ISTRA.

— **Umor.** V Dinjanu je kmet A. Vitasović zvalil v svojo hišo svojega svaka Benjamin Dikočiča ter ga pogostil, ponoči je pa spečeja svaka ustrelil, da bi tako dobil dedščino po stari materi. Morilec se je sam javil oblasti, češ, da je pijanega svaka ustrelil v silobranu, žena Vitasovičeva, ki je bila priča umora, je pa pri sodišču povedala resnico.

— **Nesreča v puljskem pristanišču.** Parnik "Brion", last družbe Buglia je trčil v Puljo, ko je vozil v pristanišče, vsled poškodbe nekega stroja v obrežje in sicer s tako silo, da je velik del obrežja demoliral. Parnik je dobil samo lahke poškodbe in je odplul naprej. Škoda, ki jo je napravil na obrežju, cenijo na 3000 K.

— **Oproščen "vohun".** Svoječasno je neki Kavala, pristaniški uslužbenec v Pulju ovačil Franca Martinellija iz Pulja, češ, da vohuni v prid Italiji. Kavala je izpovedal, da ga je Martinelli ogovoril v pristanišču; izpraševal ga je o utrdbah, obrežnih baterijah, podmorskih minah in da ga je napeljal k volanstvu. Martinellija so aretirali in zdaj se je vršila proti njemu pred rovinjskim okrožnim sodiščem obravnava. Obravnava je bila tajna. Obtoženec je vse tajil, Kavala pa je vstrajal pri svoji obtožbi. Pri hišni preiskavi pri obtoženecu niso našli nič otekujočega. Martinelli je bil oproščen in so ga izpustili na prosto. Državni pravdnik je prijavil ničnostno pritožbo.

Odprava premogovnikov

Sir William Ramsay, slavni angleški kemik, je posvetil sedaj vse svoje moči delu, da uresniči svojo idejo: dobavo plina neposredno iz premogovnih skladov. Ako se posreči učenjak, da uresniči svojo idejo, tedaj se bodo popolnoma izpremenili dosedanja načini pridobivanja sil in kopanje za premogom bo odpravljeno docela, ali pa bo vsaj zelo omejeno. Ramsay, ki je dosegel v kemiji že toliko uspehov, ni fantast in zato je upravičeno mnenje, da je začel svoje delo na resni podlagi. Znan je, da nima noben sedaj živčih učenjakov večjih izkušenj pri obdelovanju plinov, kakor ravno on. Ramsay se pogaja sedaj s posestnikom premogovnika, da bo lahko praktično nadaljeval za uresničenje svojih načrtov.

Ramsay skuša doseči, da bi razkrojil premog v svoji naravni, podzemski legi, plin bi potem, ko bi ga spravil na površje, takoj praktično uporabljal. S tem bi odpadli vsi stroški za kopanje, velik del stroškov za prevažanje premoga po železnih in ladjah in za naprave, ki služijo pridobivanju gonilne sile. Premogovni skladi bi se izpremenili tako v neizmerno veliko destilacijske aparate. Parni stroji bi potemtakem ne prihajali v bodočnosti več v poštev, nasprotno bi pa bili plinovni motorji neizmerno velike važnosti, ker izpreminjajo še enkrat toliko v premogu shranjene energije v delovno silo kakor parni stroji. Obrat električnih generatorjev s plinovimi motorji in naprava velikanskih elektrovdov bi oskrbevala vse ostalo delo. Ako se Ramsay posreči poizkus, tedaj bo nastopil v gospodarskem življenju prav tako velik preobrat, kakor ga je bil povzročil parni stroj.

Ramsay sam označuje ta preobrat takole: Proizvajanje električnega toka za železnice in industrijo za petkrat ali za desetkrat manjšo ceno kakor dandanes; splošna uvedba električnega obrata na železnice in po tovarnah; razsvetljava in kurjava hiš bo v primeri z današnjo ceno neizmerno nizka; zakladi premoga se bodo ohranili mnogo delj časa, ker se ga ne bo toliko porabilo. Ramsay pravi tudi, da bo njegov način uporabe premoga izrabljati tudi one sklade premoga, ki jih sedaj zaradi njihove neznatne debeline ne izkoriščajo.

Način izkoriščanja, ki ga hoče Ramsay uvesti pri premogu, uporabljajo tudi že sedaj v nekaterih soliških. V teh soliških ne pridobi-

vajo soli v trdni obliki, temveč raztope sklade z vodo in jo s salkami privlečejo na površje. Ramsayov način pridobivanja plina in premoga bi morda navdajal marsikoga s skrbjo, da se bodo tla sesedala, kar ni imelo lahko zle posledice. Ali izkušnje v tem oziru, ki se jih napravili v soliških ne opravičujejo takih skrbí. Škoda, ki bi nastala vsled sesedanja, je v primeri s prednostmi Ramsayjevega načina izkoriščanja, neznatna. Nekaj premogovnikov bi moralo ostati še vedno za kopanje, vsaj začasno, na primer tako dolgo, dokler se bo paroplovba oskrbovala s kurjenjem premoga. Naprave za pridobivanje sil bi se morale premestiti pač v najbližje sosesčino premogovnikov, ker je napeljava plina v oddaljene kraje doslej še zelo draga. Premogovnike bi v bodočnosti pač tako izrabljali, kakor izrabljajo sedaj vodno moč. Tehnika je omogočila napeljavo električnega toka tudi na daljave več sto kilometrov in taka napeljava ni dandanes ni nevarna, ne draga. Ramsayjeva trditve, da se bodo z njegovim načinom ohranili premogovni zakladi mnogo dlje časa, je zlasti važna za Ramsayjevo domovino. Angleško, Angleška izrablja svoje premogovne zaklade mnogo hitreje kakor druge države in Ramsay sam je izračunal, da bi zmanjkalo Angleški ob dosedanjem načinu že čez 175 let premoga. Z oziranjem na sedaj še neizrabljene premogovne sklade na Angleškem, katerih vrednost je pa zelo dvomljiva, bi se ta doba podaljšala na 250 let. V tem pa vidi Ramsay katastrofo za svojo domovino, katere znaki bi se pojavili seveda mnogo prej. Ako se uresniči Ramsayjeva ideja, tedaj nam leto 1913 prav gotovo ne bo moglo primesti pomembnejšega dogodka.

Sedaj dobivamo v Arizoni žveplo na svitlo, ki leži tisoč čevljev pod zemeljsko površino s pomočjo cevi. Med žveplom leži debela plast peska, ki ne dovoli, da bi se žveplo dobivalo potom rudarjenja kot v Siciliji na svitlo. Treba je bilo izumiti nov sistem, ki se je povsem dobro obnesel, ker se v Ameriki danes ceneje producira žveplo kot v Siciliji.

Ali drugo je z Ramsayjem sistemom za premogovnike, Noben kemik, že danes ne dvomi, da bi se Ramsayjeva ideja ne dala uresničiti. Ali vprašanje nastane, kam naj gredo rudarji v današnji družbi, ako se uvede za izkoriščanje premogovnikov Ramsayev sistem. Človek, ki misli tako daleč, kot sega njegov um, bo rekel: "Bodo šli pa delat kaj drugega...." Da! Kaj drugega? Ali nima danes vsaka obrt le lep in čedno brezposelno armado, ki išče zaman dela skoraj po šest mesecev v letu? Taft je nekoč odgovoril, da Bog ve, kaj naj delajo brezposelni delavci. Mi pa temu nasproti trdimo, da so ljudje krivi, ako imamo brezposelne delavce. Ako je človeški um iznašel iznajdbo, ki vrže tisoče delavcev na ulice, tedaj naj se delavnik zniža za toliko, da bo za vse dela. Dandanes se pa kapitalisti upirajo s čednimi in nečednimi sredstvi znižanju delavnik, ker znižani delavnik krči njihov profit. Zavedajoč se dejstva, da je v kapitalistični družbi nemogoče dati dela vsem delavcem in nemogoče je tudi, da bi bili sadovi dela deležni vsi ljudje, nam ne kaže drugega kot boriti se za socializiranje človeške družbe v dobro vseh ljudi.

In če ljudje ne bodo pravečasno uvideli to potrebo, prehiteli bodo kapitalistično človeško družbo iznajdbe, ki bodo vrgle milijone delavcev na cesto. Kaj se bo rodilo iz tega, ko bo milijone gladnih in sestradanih ljudi, pa lahko vsakdo sam ugane, ker živ noče nihče pod zemljo.

Nihče naj ne tolaži svoje vesti, da danes še nismo tako daleč, za nami pa lahko pride vesoljni potop. Danes je pred nami Ramseyjeven način za izkoriščanje premogovnikov. Jutri se lahko kakšen oglasil še s pomembnejšo iznajdbo, kateremu zopet sledijo drugi. Potop lahko pribruhne čez noč, ko se ga vsega tisa burkvazija in slavopecvi kapitalističnega gospodarstva nadjajo najmanj in pokoplje v svojem poplavi vse one, ki rajajo danes okoli zlatega teleta — profita, ki prihaja iz znoja, krvi in mozga delavcev.

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote

izhaja tedensko.

LASTNA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravišstvo:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vsa leta \$1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY

Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

OFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

CHICAGO, ILL.

Trust za jeklo.

Že marsikateri čitatelj je bral, da je lastnik, ki je redil konje za konjsko dirko, iz hvalnosti do konja, ki je bil na dirkališču vedno med zmagovalci, postavil ta kega konja kot žrtkarja do njegove smrti v hlev, ko so mu opešale njegove moči, ker mu je pripomogel do bogatstva. To konjskoljubno načelo je precej razvito med konjskimi mešetarji.

Kdor bi danes med trustjani iskal ljudi s človekoljubnimi načeli, bi bil podoben Diogenu, ki je v starodavnih Atenah pri belem dnevu iskal s svetliko človeka. Trustjani ljubijo ljudi, posebno svoje delavce, dokler so zdravi in krepki in delajo zanje. Kolikor krepkejši je delavec, ki dela v je klarni ali železarni, toliko rajši ga imajo trustjani, ker izžemajo iz njega več profita. Ako pa delavec ponesreči pri napornem in trudopolnem delu, tedaj mu ponudijo prav beraško napojnino kot odškodnino. N. pr. za štiri zobe 10 dolarjev, za razbito roko 20 dolarjev, za dva prsta na nogi 7.95 itd.

Kakšne velikanske odškodnine ponuja trust za jeklo svojim delavcem, bi lahko povedal advokat Pavel P. Glaser, ki je vložil tožbo več kot za sto delavcev, ki so pustili svoje zdrave nede v je klarnah v Garriju. V dokaz naj služijo nekateri slučajji.

Dne 28. aprila 1912 je ponesrečil Anton Philip, rodod Grk. Približno 60 čevljev dolga tračnica ga je vdarila preko noge in mu jo zlomila. Stroj, ki je dvigal tračnice, je bil pokvarjen in kraj, kjer je delal temen. Trust mu je ponudil po svojem agentu \$36.90. Tožba za odškodnino je sedaj pred sodiščem, siromak pa nima kaj jesti in stanovanja.

Jože Shippek, rodod Poljak je delal v tovarni American Tin Plate družbe. Pri delu mu je zmečkal roko. Ponudili so mu \$20 odškodnine. Advokat je še precej ugodno rešil zadevo za ponesrečenega delavca. Ko je pa advokat rekel, da naj siromaku dajo kako lahko delo, se je pa zastopnik družbe odrezal, da je proti obstoječim zakonom jeklarskega trsta (U. S. S. C.), da bi se dalo delo delavcu, ki je uležel tožbo proti družbi.

Jožetu Polačku so za dva prsta na nogi ponudili \$7.95. Sodišče mu je priznalo za vsak prst \$3.975.

Proti nekemu časniškemu poročevalcu se je odvetnik Glaser izjavil tako le:

"Ker zagovarjam koristi delavcev napram "United States Steel korporaciji, je bilo moje življenje že večkrat v nevarnosti.

Živel sem v Rusiji, kjer so bile razmere grozne, ali v Garriju so razmere še strašnejše. Jektarski trust v Garriju ima zaposlenih stotine otrok v starosti od 11 do 13 let in iz katerih takorekro izbrusi življenje. Ko so stari 25 let, so podobni starčkom.

Na tisoče ljudi dela vsaki dan dvanaest ur v peklu, katerega se ne more opisati. Včasih morajo delati 22 do 24 ur nepretrgoma.

Imajo tudi popolnoma izučene priče, ki so pripravljene priseči, kar jim ukaže korporacija. Te priče so vedno pripravljene. In kadar pridem pred sodišče s kakšno tožbo, najdem vedno enoinisto družbo, ki se mi reži v obraz. Ta družba bo tako lahko potrdila laž

s prisego, kakor bi trust za jeklo lahko ukradel kakšno koncesijo."

Tako ravna trust za jeklo s svojimi delavci in živ krst se ne zmejni v postavodajnih zbornicah, da bi se brezmejno izkoriščanje delovne sile omejilo. Kjer trust za jeklo odpre svoje tovarne, tam najdemo tudi največje število pohabljenih delavcev. Povsod srečamo ljudi, katerim manjka roka ali noga, ali so pa obžgani po obrazu in vratu od razbeljene kovine.

Za časa Roosevelta smo imeli takozvani Stanleyev komitej, ki je preiskaval razmere, pod katerimi delajo delavci v trustjanskih podjetjih. Dognali so se še bolj grozne reči, kot smo jih navedli tukaj, vendar se pa ni nič ukrenilo proti trustu in v obrambo delavcev.

Ko smo spoznali izkoriščevalno metodo trusta za jeklo, lahko se le razumemo, zakaj se je premoženje trusta množilo tako hitro.

Oče trusta je Morgan. Ko se je rodila ta mogočna zveza izkoriščevalcev so izdali za 508 milijonov dolarjev delnice, za 305 milijonov dolarjev obveznic, od katerih se je moralo plačevati po pet od sto obresti, poleg pa še za 510 milijonov dolarjev vodilnih delnic. Nepotrebno je povdariti, da je za 508 milijonov vodilnih delnic, katerih se je branila vsaka banka in jih ni hotela kupiti za nobeno ceno. Te delnice so ponudili "ljudestvu". Vsaka delnica je stala 40 dolarjev. Ljudstvo je verjelo in zaupalo Morganu, dasiravno ni bila nobena delnica toliko vredna, kolikor je bila vredna, ko je bila še netiskan in navaden papir. Te delnice so kmalu poskočile na osemdeset dolarjev. Podvojile so svojo vrednost. Ali zopet so padle, kekar se je špekulantom zdelo, da je prišel čas, da jih pokupijo za nizko ceno. Seveda so šle delnice kasneje zopet kviško, kekar so jih prodajali ljudstvu, ki ni opazilo, kako ga špekulantje varajo in goljufajo z burkantskimi manevri. Spisati bi bilo treba že precej debelo knjižico, ako bi hoteli opisati, kako je trust za jeklo prišel do svojega ogromnega imetka. Vendar naj pa omenimo na kratko, koliko čistega dobička je napravil trust pri toni jekla v raznih letih. V letu 1902 je imel čistega 16 dolarjev pri toni, v letu 1905 \$14, v letu 1907 \$16, v letu 1910 pa zopet \$14. Vsaki delavec, ki je delal v plavžih, rudnikih ali drugih podjetjih, ki so lastnina trusta, je moral delati kakor tlačan, da so izplačali dividende za 508 milijonov delnic, ki so bile voda. Da je trust to dosegel, je uničil strokovno organizacijo in zaposlil celo krdelo špijonov, ki so vohunili med delavci.

Najnesramnejše izkoriščanje človeške delovne sile, ki je bilo združeno z grdo špijonažo, je omogočilo, da je trust v svojih podjetjih spremenil delavce v navadne sužnje, katerim manjka vsaka odporna sila.

Zato pa mora vsak človek z veseljem pozdraviti vest, ki ima človeško srečo, da se je med temi trpinami pojavilo gibanje za ustanovitev strokovne organizacije, da se delavstvo samo postavi po robu zoper svoje izkoriščevalce, in izvojuje boljše življenske razmere.

Boj za kruh.

Spisal J. L. Engdahl. Za Slovenec priredil J. Z.

UVOD.

To je prvi članek, katerih je izšla cela serija pod naslovom "Saving the Nation's Bread", katero je napisal J. L. Engdahl v listu "Coming Nation". V članku se seznanimo z dvema odločnima nasprotnika, ki si stojita v industrielnih bojih zadnjih let nasproti: krušni trust in unija pekovskih pomočnikov.

Opazujte dobro prvi voz s kruhom, ki na cesti drda mimo vas. Mogoče je avtomobil, ki s kruhom naložen brez običajnega trsa hiti svojo pot mimo vas. Vseeno s čitajte napis na vozu ali avtomobilu, ki je navadno naslikan v križcih barvah na obeh straneh voza ali avtomobila. Pazite na napis in prepričali se boste, da se vam nekaj vsiljuje: Uživate "tip-top kruh"!

To privlačno frazo "tip-top kruh" rabijo povsod v deželi in žnjo nam je mogoče opazovati manevr krušnega trusta, kakor tudi njegov hitro naraščajoč razvoj.

Vse pekarnice, v katerih pečejo "tip top kruh" in katere najdemo v vseh srednje obljudenih mestih, niso izključna last krušnega trusta. Ali vse pekarnice plačujejo krušnemu trustu davek na eden ali drug način. Še važnejše pa je, da krušni carji upajo nekega dne pokupiti vse pekarnice v deželi in pognati pekovski mojstre na cesto, ako ne bodo hoteli pri njih vstopiti kot delavci v delo.

"Tip top kruh" je specielan izdelek "Ward Bread" družbe, ki ima svoje pekarnice v New Yorku, Providencu, R. I., Bostonu, Mass., Pittsburgu, Pa., Clevelandu, O., in Chicagu, Ill. Ta družba je med vsemi tremi velikimi družbami najbolj agresivna, predrzna in dalekovidna. Ostali družbi sta "General Baking" družba in "Shultz Bread" družba.

Te tri družbe — govori se o njih, da nadzorujejo že 40 odstotkov kruha, katerega se speče v Zdr. državah — se še niso združile pod enim klobukom, v tem smislu, kakor je n. pr. "United States Steel" korporacija združila interese v jeklarski industriji. Vseeno se bo ta združitev tako gotovo izvršila, kakor prihaja želja po centralizaciji od velikih mesarskih tvrdk Armour and Co., Morris and Co., Swift and Co., Schwarzschild and Sulzberger in drugih mesarskih baronov očitno bolj na dan.

Ideja, ki je rodila znamko "tip top kruha", je ena najsijajnejših, kar so jih do sedaj rodili možgani osnovateljev krušnega trusta. Wardi so vedeli, da še ni napačila deba, ko bi se dala potrustjaniti vsa pekovska obrt v deželi. Menili so mogoče, da je za sedaj še nepotrebno, da se izvrši kaj takega. Pri današnjih modernih prometnih sredstvih zadostuje ena velika pekarna za celo mesto. Po železnici se pa lahko razpošilja kruh v razdaljo 20, 50 ali celo 100 milj na deželo.

Ward Bread družba je pričela izposojevati izbranim pekarnam v večjih mestih tip top znamko, za kar je zahtevala primerno odškodnino. Kruh z znamko "tip top" se ni mogel direktno smatrati za trustovski kruh, dasiravno ga je znamka označevala kot trustovski izdelek. Na ta način so navadili ljudstvo jesti trustovski kruh. Na vadili so ljudstvo, da je zahtevalo "tip top" kruh.

V raznih kasnejših člankih bomo dokazali, kako je trust izdelal svoje načrte in kakšen učinek so povzročili načrti, ko se jih je izvedlo. Dokazali bomo, kako je "Ward Bread" družba idejo trusta osvojila zase.

Pred dobrim letom je trobilo ameriške denarne sile, ki je poznano pod imenom "Wall Street Journal", naznanilo, da se bo ustanovil krušni trust, s temi besedami:

"Hitri razvoj v pekarski industriji vzhodno od Chicage tekom zadnjih 18 mesecev spoznamo v dejstvu, da je bila "National Biscuit" družba v začetku leta edina velika tvrdka v pekarski industriji, zdaj se pa bavi s peko finega peciva in kruha pet korporacij od katerih ima vsaka pet milijon dolarjev in več naloženih v svojem podjetju.

"Korporacije so naslednje: "National Biscuit Co." 60,000,000 dolarjev; "Federal Biscuit Co." \$30,000,000; "General Baking Co." \$25,000,000; Shultz Baking Co." \$6,000,000 in Ward Bread Co." \$5,000,000.

"Približno 90 odstotkov finega prepečenca in 40 odstotkov kruha na vzhodu dežele spečejo zgoraj imenovane tvrdke, ki imajo naloženih v svojih podjetjih \$126,000,000. aNtional in Federal družba proizvajata skoraj izključno fin prepečenec (cracker). "National Biscuit" družba ima 53 tovarn, "Federal Biscuit" družba pa 105. Nobena teh velikih tvrdk ne proizvaja v velikih mestih kruha.

"Kako je mogoče, da dve tvrdki izključno odločata v industriji za fini prepečenec? Pri proizvodnji teh izdelkov se rabi umetno sestavljene stroje, ki stanejo precej denarja, pa tudi način, kako se peče fin prepečenec je patentiran.

"Ostale tri družbe, pred kratkem organizirane "General Baking" družba s sedemnajstimi tovarnami, "Shultz Bread" družba z dvanajestimi delavnicami in "Ward Bread" družba, ki ima ogromne pekarnice v šestih velikih mestih, so podjetja, v katerih se peče kruh.

Vseh pet korporacij ima svoje tovarne v New Yorku, vendar je pa izven New Yorka in Chicage prav malo konkurence. "National Biscuit" družba se je ustanovila leta 1898, "Schultz Bread" družba v februarju 1910, "Ward Bread" družba v marcu 1910, "Federal Biscuit" družba v avgustu 1910 in "General Baking" družba je bila organizirana v minolem tednu."

Potrustjanjenje pekarske obrti je napredovalo in se razvilo odkar je "Wall Street Journal" seznanil široko javnost s temi dejstvi, ki odgovarjajo številkam in izkazom, in povedal, da se bo monopolizirala najvažnejša stroka v industriji za živila.

Nimam namena, da bi mrevaril krušni trust. Niti ni moja želja razkriti njegove škodljive navede, dasiravno bom prisiljen od slučaja do slučaja pečati se z njimi. Uničevanje trustov je stara in obrabljena fraza. Mogoče bodo poskusili uničiti krušni trust tekom prihodnje demokratične večine v kongresu. Vsaj je do sedaj neki trustožerski demokratični govornev neke države vzel na znanje, da krušni trust eksistira. Mogoče bodo drugi trusti pozornost demokratične vlade obrnili nase in krušnemu trustu ne bo kalil nihče vode.

Socialisti ne verjamejo, da bi ljudstvo prineslo olajšavo, ako bi uničili truste. Socialisti priporočajo, da naj trusti postanejo splošna ljudska last. Oni pač menijo, da bi ljudstvo prinašala ogromne koristi osredotočena, sistematična in ekonomska uprava industrij. Socialisti zahtevajo, da je dobrot, ki jih nosi osredotočena industrija, deležno ljudstvo, ne pa poje dinci. Oni hočejo, da se kruh peče zavoljo tega, da se ljudstvo z njim nasiči, ne pa v profitolovske namene. Kar bom povedal o krušnemu trustu, bom to vedno izvršil s socialističnega stališča.

Na "tip top" znamki in drugi vadi, ki je z njo v zvezi, spoznamo krušni trust. Na drugi znamki, unijski znamki Zveze ameriških pekovskih delavcev pa spoznamo drugo silo, ki je sedaj v hudem boju s krušnim trustom. Ta boj ni podoben boju, katerega bije vlada, da bi uničila popolno kontrolo ali pa uravnala potrustjanje industrijo. To je boj delavcev proti svojim izkoriščevalcem, delodajalcem.

Boj je prišel, ko so družine prenehale peči kruh doma, in se je pričelo peči v pekarnah. Ko so pričele postajati pekarnice večje, se je boj povečal: z upeljav mrtvega stroja, ki jemlje delo človeškim rokam, je pa boj postal še srditejši in ljutejši.

Krušni trust se je hitro razvil in raste z vsakim dnem. Kmalu bo nadzoroval 50 odstotkov izdelkov v pekarski industriji. Pa tudi vpliv in moč unije pekovskih delavcev raste vedno. Polovica izučeni pekarskih delavcev je v organizaciji, ki šteje svojih dvajset tisoč članov.

V sorodništvu med narodi na svetu so našli vezi, ki so močnejše kot krvno sorodništvo. To so vezi zlata. Krušni trust ima dobiček iz teh zlatih vez, katere poznamo kot direktorijate, ki posegajo drug v drugega. Ti direktorijati so provokirali, da je jeklarskem trustu bolj všeč krušni trust kot sorodništvo.

Dokazalo se je in se bo tudi v prihodnje predočilo, da so se vporabili milijoni jeklarskega trsta po Henriku Carnegiju Phippsu, ki po očetovski skrbi za naše eks-predsednike, pri organiziranju ogromnega kupčijskega mehanizma, da se postavi konzum kruha pod nadzorstvo. S to denarno akcijo je krušni trust postal sorodnik jeklarskega trusta. Da se je Wall Street zavzel za stvar, je pripomogel rajni Ivan W. Gates, Krez, ki je vedno pri stavih zastavljal najmanj en milijon dolarjev.

Milijoni jeklarskega trsta in Wall Streeta vedno stremijo za novimi milijoni. Nasprotno pa zahtevajo delavci višjo mezdno, boljše zdravstvene razmere in skraj-

šani delavnik. Ljudstvo pa zahteva dober in redilen kruh. Unija pekovskih delavcev se bojuje, da je kruh, ki je zaznamovan z unijsko znamko, pečen v pekarni, v kateri se vpoštevajo zdravstvene naprave in v kateri delajo zdravi delavci v boljših delavskih razmerah kot drugod. Na drugi strani zopet povdarja unija, da so proizvedli kruh, ki nima unijske znamke, dekleta ali otroci, katerih zdravje je uničeno vsled predolga delovnega časa, ali ker delajo v nezdravih luknjah, ki služijo za pekarno.

To je boj med denarno mošnjo in ljudmi. To je boj milijonov v zlatu, da bi se zvišal profit proti milijonom ljudi, ki so združeni v delavskem gibanju za boljše civilizacijo. Ljudstvo kot konzument je pa tretji faktor v tem boju. Ako se giblje ogromna ljudska množica, potem je prisiljena pridružiti se eni ali drugi stranki. Vendar se pa mora vsled lastnega interesa pridružiti ljudem, ki se borijo za boljše razmere in proti interesom kapitalistov.

V velikih podjetjih, v katerih pečejo kruh in fin prepečenec, je vloženih \$156,000,000. Vloženi kapital se je povečal, ker so pri "Ward Bread" družbi zvišali vloženi kapital od \$5,000,000 na \$35,000,000. V sedanjem razvoju stanju krušnega trusta čaka "General Baking" in "Shultz Baking" družba na ugodno priliko, da ju požre "Ward Bread" družba, ne da bi to v javnosti obudilo preveč pozornosti. Da hoče "Ward Bread" družba monopolizirati tudi izdelovanje finega prepečenca, sledi iz tega, da je v svojih novih delavnicah v New Yorku pripravila vse potrebno za izdelovanje finega prepečenca.

Prepričamo se lahko tudi z drugega stališča, da zavzema "Ward Bread" družba vodilno mesto, pri proizvodnji kruha. Družba ni zainteresirana le v tovarnah za kruh. Skušala je dobiti v svoje kremeplje tudi mline, ki meljejo moko. Znana stvar je, da mlini za moko pokupijo največ pšenice, katero se plača takoj. Prav nič ne bi bili razočarani, ako bi denarni mogotci pokupili vso pšenico, da bi pognali ceno kviško, da na ta način "zaslužijo" nekaj milijonov. Na ta način bi krušni trust postal mogočen faktor na žitnem trgu, ki bi sistematično oplenil farmarje, ker lahko v ogromnih žitnicah (elevatorjih) hrani žito in jih tako lahko prisili, da prodajo žito za nizko ceno, dasi se letina ni obnesla. Do danes krušni trust še res v tem oziru ni storil nobenih velikih korakov. Vendar jih pa lahko izvrši vsaki čas, ker ima sredstva zato.

"Ward Bread" družba lastuje tudi tovarno za kvas. Najrajše bi tudi monopolizirala tudi ta izdelek. Poleg ima naložen kapital v tovarnah, v katerih izdelujejo stroje za pekarnice. Kmalu bo v teh podjetjih postala tako mogočna, da bo imela pri naročevanju in prodaji strojev prvo besedo. Nadalje ima naložen kapital v kamnolomnem podjetju, ker potrebuje za svoje podjetje ogromno reklamo. Lastuje tudi tovarno za izdelovanje tovornih avtomobilov, ker danes prevažanje kruha s konjem krši profit. Pravzaprav ima naložen kapital v vsaki industriji, ki je količjak v zvezi s proizvodnjo peciva. Njeno delovanje v raznih drugih podjetjih bomo ožrtali v nadaljnjih člankih.

"Ward Bread" družbo lahko primerjamo s trustom za meso. Mesarski trust je v sorodu s trustom za gnoj, za usnje, umetno maslo, lep, mlo in drugimi sorodnimi industrijami. Monopoliziral je tudi produkcijo soka iz grozdja. To je njegovo zadnje delo.

Ravnokotno se bo tudi razvila moč krušnega trusta. Naobratno ima pa tudi unija pekovskih delavcev svoje zveze. Delavsko gibanje čimdalje bolj narašča in armada strokovno organiziranih delavcev se množi. Unija pekovskih delavcev se je spremenila popolnoma v industrijsko unijo, ker obsega vse delavce, ki pečejo različno pecivo in ki so se preje delili v razne unije. V vsakem mestu, v katerem obstoji zveza unij, so se podružnice unije pekovskih pomočnikov pridružile tej centralni zvezi. V celoti se je pa unija pridružila tudi ameriški delavski zvezi.

Unija pekovskih delavcev je v vseh večjih mestih organizirala

konference proti krušnemu trustu. Tajnik za unijske znanke pri Ameriški delavski zvezi je še pred kratkim razposlal 25 tisoč letakov raznim lokalnim podružnicam, v katerih pozivlje organizirane delavce vseli strok, da se aktivno udeležijo boja proti krušnemu trustu.

V boju proletariata proti kapitalizmu je unija pekovskih delavcev vedno v prvi vrsti. Odstavek iz resolucije katero je sprejela dvanaesta konvencija in katero sta potrdili trinaesta in štirinajsta, se glasi:

"Mi izjavljamo, da bo osvoboditev delavskega razreda iz ukov mezdne sužnosti, kot jo zahteva socializem, za vedno odstranila krivice, katere trpimo dandanes."

Obe sili, organizirani delodajalci in organizirani delavci, nista le druga drugi nasproti, temveč poznata tudi svoje lastne interese in se zavedata, zakaj sta si sovražni. "Kam nas vodi boj in kako bo končal?" je vprašal Chas F. Holmunn, urednik oficialnega glasila unije v svojem listu.

"Težko je povedati", je odgovoril urednik, ker boj skoraj vsak dan dobiva drugo lice. "Mi storimo vse, kar je v naših močeh. Odločilno besedo ima pa ljudstvo kot konzument kruha. Ako nas bo ljudstvo podpiralo, potem ne dvomimo, kako bo končal boj. To pomoč skušamo dobiti zase, ki prihaja počasi, končno bo pa vendar prišla."

V načelni izjavi unije pekovskih pomočnikov se glasi:

"Kmalu bo prodlo spoznanje, da je ves produktivni sistem na ramah delavskega stanu in ta stan, ako hoče, lahko uvede drug pravičnejši sistem. Zavedni sili kapitalistov stoji nasproti zavedna delavska sila."

Tekom boja organiziranih pekovskih delavcev za boljše življenske razmere so se delodajalci poslužili najbolj umazanih in zapletljivih sredstev. Njih najeti blapei so morili unijske delavce, druge pa vrgli v ječo. Želja nastajajočega krušnega trusta po plenu ne pozna nobene meje. Še nikdar nismo opazili znamenja, da je zaloga kruha za ljudstvo varna v njegovih kremepljih.

V prihodnjem članku bomo povedali, kako in zakaj je nastal krušni trust in kako se je razvijal.

Razno za dom.

Kdor nima vrta lahko spomladi sadi kumare na ta le način. Vzemi star sod in ga napolni do ene tretjine s kamenjem. Vrh kamenja deni plast gnoja, katerega pokri s plastjo zemlje. V to zemljo vsadi seme. Za obilvanje se rabi voda od perila. Rastline se razvijajo navadno dobro in trte lezejo na vseh straneh po sodu nizdol, katere se lahko tudi izpelje ob plotu, ali pa ob koleh. Sod mora stati na takem mestu, da sije sonce nanj.

KNJIŽEVNOST IN UMETNOST

Prejeli smo "Družinski Kalendar", katerega je za Ameriko založila slovenska sekcija J. S. Z. Kalendar pinaša poleg kalendara, poštinskih določb tudi pesni, pripovedno, podučno prirodopisno, znanstveno in zgodovinsko čtivo. Gradivo je večinoma izvirno. Med sotrudniki najdemo Etbina Kristana, Cankarja, dr. Antona Drmota, Moleka, ing. A. Stebija in druge znane delavce na polju ljudske prosvete.

Kalendar je bogato opremljen s slikami in trdo vezan. Cena mu je 30 centov. Naroča se pri: Proletarec, 2146 Blue Island ave. Chicago, Ill. Mi ga toplo priporočamo vsem, ker do danes se še ni za tako majhen denar takšen kalendar v Ameriki postavil na trg.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani je izdala do sedaj sedem sešitkov knjige "Vojska na Balkanu." Knjiga izhaja v tedenskih sešitkih. Vsak sešitek stane 40 vinarjev. Vsebino sta priredila dr. profesorja Anton Sušnik in dr. Vinko Šarabon. Vsebina, v kolikor smo jo do sedaj pregledali, se deli v prirodopisno, narodno zgodovinsko in cerkveno zgodovinsko. Zadnja je tendenciozna in nam pripoveduje o nadnaravnih čudežih. Vsak sešitek je bogato opremljen s slikami. "Vojska na Balkanu" se naroča pri: Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Slovenska Narodna



Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaučič, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Stefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubie, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 4635.

Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9553 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, Box 52, Ely, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šarc, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILA":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 2842 So. Ashland ave., Chicago, Ill.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo posiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzorne-
ga odseka A. J. Terbovec.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spre-
membe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 40th
ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski
napisal Tommaso Grossi.

Grof je začel govoriti z mlade-
ničem o svojih psih in jastrebihi.
Lahko si mislite, kako pazljivo
ga je mogel poslušati Ottorino,
ko je videl, da Bice ondi na nje
govi strani ni izpregovorila be-
sedice in ga ni hotela razveseliti
le z jednim pogledom.

On jo je poprašal, ali se morda
slabo počuti, ali potrebuje časa,
kako ji kaj ugaja ta ježa, kaj mi-
slil o vremenu in še marsikaj dru-
rega; a naposled je moral utih-
niti tudi on, kajti deklica je ta
vprašanja sprejela tako, da mu
je prešlo veselje do nadaljnjega
govorjenja. Tedaj je ostala pot-
polnoma odprta grofovi zg-
ovornosti, in on se je poslužil te
prilike v obilni meri.

Čez dve uri so prišli v kosta-
njev gozd. Tam so dvorjaniči
spustili pse, ki so se raztekli na
tevo in na pravo, slede z gobci po
tleh; gospodje in sokolari so pa
šli na griček, odkoder je bil lep
razgled na vse strani.

Komaj so došli tje, se je
obrnil grof h hčeri, rekoč: "Glej
Diano, ki nas sliši", ter ji je ka-
zal psico, ki je pazljivo iskaje ter
mahaje z repom šlg proti njim.
"Glej, je že zasledila, sedaj je
spodila kljunača. Snami kapico
Garbinu! Dej, le hitro, kako si
danes okorna! Spusti ga, ga že
vidi! tako, dobro! Glej, kako le-
po leti! o, mu ne uide več; bravo
moj Garbino, kako naglo pada
na-nj, glejte, glejte, ga že ima!"

In res so na to videli sokola, ki
je z visočine padal s svojim ple-
nom ter se zavalil z njim na tla
pri vznožju grička, na katerem
so stali loveci. Grof je stekel doli,
da vzame kljunača iz Garbinovih
krempelj, in Ottorino se je oko-
ristil te prilike, da je stopil bliže
k deklici ter jo vprašal ves vzne-
mirjen: "Za božjo voljo, povejte
mi, kaj vam je? Če sem vas na
kak način nehoti razžalil, ne de-
lajte mi take boli, vas prosim, Bi-
ce, saj veste, da jutri vas moram
pustiti..."

"Vem", mu je segla v besedo
deklica z nekim nasmehom, ki ni
mogel dobro zakriti njene notra-
nje bolesti, "vem, da odidete ju-
tri, in pa moja mati mi je pove-
dala še nekaj, česar mi vi niste
hoteli omenjati, namreč, da poj-
dete proti Comu". Če tudi si je
prizadevala pokazati, da jo to le
malo zadeva, je vendar izrekla te
besedice s takim naglasom, da je
mladenič takoj uganil, kam meri-
jo.

Obšla ga je rudečica in je re-
kel: "Res, vam ne morem tajiti,
... tačas mi ni bila dana še pri-
lika, da bi vas videl... a sedaj,
Bice, vas zagotavljam pri moji
časti in vam prisegam, da le za
vas..." toda moral je utihniti,
ker se je med tem vrnil grof, ka-
teri je kričal sokolarju: "Daj

mu košček in hitro natakni mu
kapico".

Iz mladeničevih besed in še
bolj iz njegovega zmedenega ve-
denja je spoznala deklica, da je
res, kar ji je pravila mati. Ču-
tila se je pobito, uničeno. A zbrala
je takoj svoje misli, vzbudil se je
njen pónos, ki je bil že tako dol-
go vzgojen s tem, da se je vedno
vstrezalo njeni želji. Zato je od
tistega časa jela kazati, kakor da
bi obračala vso svojo pozornost
psom in sokolom in da bi jo razne
lovške dogodbe vrlo zanimale.
Celi dan se ni več oddaljila od
očetove strani ter ni nikdar nago-
vorila Ottorina, da, niti pogledala
ga ni več, tako da mu je spreme-
nila v strup vse veselje, katero se
je nadejala užiti tisti zadnji dan.

Drugo jutro je mladi vitez z
Lupom odpotoval v Milan. Bice,
omamljena od svoje bede, je bila
početkom tega prav vesela. Mati
je bila ostra z njo, in to jo je le
bolj dražilo. Mesto da bi svojo
znoto priznala, si je v svoji nevo-
lji domišljevala le, da drugi z njo
krivično ravna. Tisti dan je bi-
la osorna in čmerna z vsemi, zve-
čer se je zgodaj vlegla. Dekla,
ki jo je videla temno kakor nebo
ob nevihti, ji je pustila vžgano
luč in je hitro odšla. Ona pa je
vzela z mize pri postelji neko
knjigo z listi iz pergamenta, veza-
no v usnji: Dantejev pekel.

Ko ji je hotela Lauretta v prej-
šnji večer podati knjigo s slikami
zlih duhov in pogubljenih duš, je
mislila na tisto, ker je bila pri za-
četku vsakega speva podobica,
katera je kazala, kaj se v njem
pripoveduje. Če bi imel kdo tisto
knjigo dandanašnji bi bila vred-
na toliko zlata.

Bice jo je čitala, ne da bi mati
o tem kaj vedela. A tudi grofa je
bilo treba dolgo prositi, predno
ji je dovolil to berilo. On sicer ni
misli, da bi bilo čitanje Divine
Commedie spodtikljivo za dekli-
ce; a bil je nasproten spisu le iz
nekega starega gnjeva proti Ali-
ghieriju, ker je bil namreč ta
strastni gibelincev že dolgo poprej
izdal latinsko knjigo De Monar-
chia, kakor smo že omenili, kate-
ra knjiga je še tedaj, štiri leta po
Dantejevi smrti, vzbujala vedno
večjo pozornost in šum v laških
in nemških deželah.

Le nekaj dni pred Ottorino-
vim prihodom v grad je bil grof
vendarle dal hčeri zaželeno knji-
go, ki je pa obsežala samo pekel;
dasi jo v Toskani že sploh imeli
tudi vice in nekaj spevov nebes,
je v Lombardiji bil večinoma
znan samo pekel.

Bice ga je prebirala zvečer, ka-
dar je bila zaprta sama v svoji so-
bi, in sicer jako pohlepno, neko-
liko zato, ker so jo zelo zanimale
tiste povesti polne žive in zdra-
ve domišljaje, nekoliko pa tudi,
ker je v tistem berilu nahajala še
ono posebno slast, ki jo ima le
prepovedani sad.

Segla je torej, kakor smo že
rekli, po knjigi, in ko jo je odpr-
la, je med listi nekaj zdrnilo in

padlo ven. — Kaj je bilo? — Pi-
smo. — Za koga? — Za njo. —
Čegavo? — Ali je treba povedati?

Sedmo poglavje.

Gotovo se bralec še spominja
neklih pretrganih besed, katere je
grof bolj potihoma šepetal Ottori-
nu o Marku in Ermelindi tedaj,
ko so se peljali iz Bellana. Grof
je omenjal mladeniču, da si je
Marko nekda mnogo prizadeval,
da bi jo dobil v zakon, a da so se
potem pripetili siloviti dogodki,
kateri so preprečili ženitev ter
provzročili sovraštvo in krvavo
maševanje. Bice, katera, kakor
smo že omenjali, je vse razumela,
bi bila kaj rada slišala celo pri-
poved z vsemi podrobnostmi. Ker
ji njena čast ni dopuščala vpra-
šati drugih, je večkrat nagovarja-
la svojo postrežnico, naj bi si ona
dala povedati te zgodbe od svoje
matere, sokolarjeve žene, ki je v
svoji mladosti služila Ermelindo
in je torej morala vse dobro ve-
deti.

Lauretta je bila vselej vesela,
kadar je mogla zadovoljiti svojo
gospodnjo, a sedaj ji je želela
vstreti še posebno zato, ker jo je
videla vedno razdraženo in otožno
ter jo je hotela potolažiti in raz-
veseliti. Lotila se je torej matere
ter jo prosila tako udano in nežno,
da ona, potem ko je dolgo odkla-
dala od danes na jutri, nekega več-
era, ko sta bili sami, po obširnem
predgovoru, da takih reči se ne
sme praviti in da naj bi se lepo
čuvala raznašati jih, je naposled
tako pričela svojo povest:

"Simone Crivello, Ermelindin
oče, je bil Markovem očetu zelo
udan. Ker sta ta dva pogostoma
prihajala drug k drugemu v hišo,
sta se tudi mlada dva večkrat vi-
dela, ugajala si, in Marko je bil
obečal moji gospodnji, da jo po-
roči. Mladost je lehkomišelnja, in
ona dva se nista še zmenila o tem,
ali bodo hoteli pa stariši privoliti
njunemu sklepu. Crivello bi bil še
k temu roko poljubil, a težava je
bila od strani Mateja Viscontija,
Markovega očeta, ki je bil tedaj
jeden najimenitnejših gospodov
in ni hotel zaročiti svojih sinov
drugače nego s kneginjami in kra-
ljčinami. Tako se je začelo odna-
šati in odnašati, in poteklo je le-
to, ne da bi se bilo kaj sklenilo.
In glej, če bi bila Ermelinda po-
četkom mater slusala — ona ji je
pravila, naj nikar ne govori s ti-
stim človekom, kajti moral bi biti
pravi žudež, če bi jo on poročil —
da, ona ji je pravila, a mladi lu-
dje mislijo, da oni vse bolje vedo
in ukrenejo!..."

"Kaj se je zgodilo nazadnje?"
je segla vmes Lauretta, ki je žele-
la le dogodke nadalje slišati.

"Zgodilo se je, da so med tem
nastali veliki neredi. Viscontijeva
obitelj je bila pregnana iz Milana,
in prišli so do gospodstva Torri-
ani, ter se je zvedelo, da je bil oče
moje gospe, ki se je kazal poprej
tako prijazen Mateju, med vo-
ditelji vstaje."

"Oh, kaj mi pravite! in vse to
je prišlo vsled tiste ovržene ženit-
be, ni res?"

"Menda že. — Crivello je hotel
pokazati novim mogotcem, da ne-
če nikoli več imeti opravka z Vi-
scontijevimi. Iz strahu, da bi se
vendar Marko in Ermelinda uteg-
nili poročiti, je silil hčer, naj se
tako ud drugemu, našemu gro-
fu tukaj, ki je prosil za njo nekaj
časa poprej. Misli si, v kakih sti-
skah je bila ubožica, ker ona ni
hotela biti nezvesta Viscontu, v
hiši pa je bil veden prepir, sovra-
štvo in pretenje. Zmiraj je le jo-
kala in nikdo je ni mogel potola-
žiti."

Preteklo je tako kakih dvajset
dnij, ko me je neko noč prebudilo
iz spanja močno trkanje po vra-
ti. Na moje vprašanje, kdo da je,
je odgovoril neki hišni hlapec:
"Tvoj oče, ki se je vrnil iz Pale-
stine in hoče nemudoma govoriti
s teboj." Moj oče je bil res šel ro-
mat v Sveto deželo, in smo dan
na dan čakali, da se vrne. V na-
glici sem vrgla nekaj na se in ste-
kla odpirat. Tedaj je vstopil mož
v romarski opravi, s kapuco po-
tegneno doli na oči, s slepo svetil-
nico v roki. Jaz sem ga objela
okoli vratu, on je odložil svetil-
nico in snel kapuco... Moja hči!
takega strahu kakor tedaj nisem

prestala, odkar živim. Ugani, kdo
je bil tisti mož!"
"Oh! morda Marko?"
"Prav on. Gledal me je, kakor
bi mu hotele skočiti oči iz glave,
in me vprašal: 'Kje je Ermelinda-
da?' 'Za božjo voljo, za sveto De-
vico, kaj hočete vi tu?' sem mu
rekla jaz. Ali on me je stisnil za
roko, da so mi potem več dni po-
znale višnjeve lise, in je vprašal
zopet: 'Kje je Ermelinda?' 'Saj
menda niste prišli s slabim name-
nom,' sem ugovarjala, 'prosim
vas, bodite usmiljeni ubogi nesre-
čnici, ki je že skoro na pol mrt-
va!'"

"Je li morda tam?" je dejal on,
kazaje s prstom v sobo, kjer je bi-
la res. Jaz, ki tisti trenutek nisem
vedela, kaj delam, sem rekla:
"Da". On je stopil dva, tri korake
naprej, potem pa, kakor da se je
premisli, se je ustavil in velel me-
ni: "Stopi k njej ti in reci ji z le-
pa, da jo jaz čakam tu, da moram
govoriti z njo". Kaj sem imela sto-
riti? — Zbežati? — Ni bilo mogo-
če. Upiti? — Bi me bil zadavil.
Stopila sem torej v sobo in našla
gospo že na pol oblečeno, ki me je
prašala vsa preplašena: "Zakaj
gori luč? Kdo je tam?" — Ker ni-
sem takoj odgovorila, je zaklicala:
"Zapri vrata, zapri vrata!" Ali
tedaj sva zaslišali od zunaj s prav
rahljim naglasom te besede: "Er-
melinda, ne bojte se, sem jaz, vaš
Marko."

Ali si videla kedaj Tonjevo Ti-
to, kadar jo prime božja oblast, ki
govori in se smeje kakor mi, a ma-
homa se zgudi na tla, da je vide-
ti kakor mrtva? Prav tako moja
gospa. Bila je bela kakor oprana
ruba, bela in pobita, da sem jo mi-
slila mrtvo zares. Vrnila sem se
iz sobe in začela jokati kakor iz-
gubljena duša.

Marko, kateri, ravna se po po-
štenji šegi, poprej ni hotel stopiti
v sobo, je sedaj vzel svetilnico, in
oba sva stopila v sobo. Dala sva
jeji dihati ne vem katere vode, da
bi se ji povrnila zavest, zmočila
sva ji obraz in senci, in ona je od-
prla oči ter se zopet zavedla. Bilo
jo je treba videti tistega mladeni-
ča, kako se je vedel tedaj. Pravi-
lo, da se je potem pohujšal in
zdivjal. Morda je res, jaz ne bom
ugovarjala, ali tačas je bil pošten
in pobožen, to lahko spričujem
jaz, kajti misli si, niti za prst se
je ni upal dotakniti. Stregel ji je
ter jo gledal tako udano in pobož-
no, kakor bi bila sama Mati Bož-
ja, in kdor bi ga bil videl, bi ne bil
misli, da je tak imeniten vojščak
in gospod. Ko je spoznal, da se je
Ermelinda zopet zavedla, je dejal:

tu sem, da spolnim svojo oblubo,
da vas poročim in odveem seboj.
"O Gospod Bog! o sveta Mati
Božja!" je vskliknila deklica, in
druge besede ni mogla izreči.
On tedaj — dobro se še spomi-
njam njegovih besed, kakor če bi
se bilo vse to večeraj zgodilo, ker
mi je napravilo tako močan utis,
in pa tudi, ker sva to tolikokrat z
gospo govorili — on se je nasme-
nil nekam tako, kakor tisti, ki bi
se raje razjokal, in je rekel: "Mor-
da se vam bom dozdeval premalo
uljuden, ker vas vabim, da bi za-
pustili svoj dom in šli iskat sreče
s človekom, kateri, lahko bi se re-
klo, da nima niti prostora, kjer bi
si varno odpočil trudno glavo."
"Ne govorite tako, ne," je rekla
gospodinja, "ker me neizrečeno
žalite! Prosim vas, bežite, bežite
hitro, ker, če bi vas tukaj našli,
potem ubogi vi in uboga jaz!"

"Da bi bežal?" je odvrnil Mar-
ko, "ali sem torej napravil tako
dolgo pot in se izostavil tolikim
nevarnostim, prišedši med ljudi,
kateri bi radi odkupili mojo glavo
z jednako težo zlata le zato, da
bi se zdaj vrnil kakor kak otrok,
kakor kakšen bedak?"

"Ali če vas moj oče najde tu, po-
tem gorje vam!"

"Gorje meni! O, kaj menite, da
bi hotel oditi s čistimi rokami iz
te hiše, če bi ne pomislil, da je vaš
oče?" Ermelinda se je tresla vsa.
"Pojdiva torej" je priganjal Mar-
ko, "imam še vedno prijatelje, ki
naju spremijo, dokler ne prideva
v varen kraj. Spodaj je priprav-
ljen konj tudi za vas. V Bergamu
se poročiva, do tedaj pa mislite,
da ste s svojim bratom, da ste v
cerkvi."

Jaz sem bila prišla gospodnjo
za krilo ter ji šepetala na uho, naj
bi se čuvala. On je opazil to, zato
mi je položil roko na ramo in re-
kel: "Marijana, pusti jo." Izrekel
je samo te besede, toda s takim
naglasom in takim izrazom obraza
in oči, da mi je premrzlel mozeg
v kosteh; razprostrla sem roke in
ostala ondi kakor ukleta, kakor
da bi videla zmaja.

Tedaj ga je začela prositi Er-
melinda: "Vi hočete, da bi jaz be-
žala od doma kakor zanikrna žen-
ska in naj bi pahnila svojo mater
v tako žalost in sramoto, da bi u-
božica morala umreti? O ne, to se
ne sme zgoditi! Pustite me, ubijte
me raje s svojo roko, in bom za-
dovoljna."

Marko je nekaj časa premišlje-
val, potem pa začel izraževati se
osorno, z na pol prikritimi besed-
dami, in nazadnje je kar očitno
dal razumeti, da, če ona neče iti

ž njim, njegova pot pa ne sme biti
brez kakega uspeha, in da on po-
išče njenega očeta. Morda je re-
kel tako samo, da bi jo prestrašil
in pregovoril, ali gospodinja, ki je
sprejela njegove besede resno, se
je začela tresti, in vsa v solzah je
padla pred njega na kolena ter ga
prosila, naj ne govori tako, naj
popusti tiste slabe misli ter naj ji
ne dela take težave... Prosila ga
je iskreno... a on je ostal trden
v svojem sklepu in se je že napra-
vil proti vratom. Tedaj je Erme-
linda skočila po koncu kakor bes-
na, prišla ga za roko in zaklica-
la: "Ne, ne pojdete od tu, dokler
me ne ubijete; jaz ga bom brani-
la, ga bom branila jaz!"

Bilo je, kakor bi kdo vtil goli-
do vode na ogenj. Visconte se je
ustavil in se ni ganil več. "O, le po-
mirite se," je rekel z mrzlim in
presunljivim nasmehom, "glejte
me, tu sem in ne storim koraka na-
prej, ne bojte se, da bi ubežal,
ropotajte le, zbudite ljudi, kričite
nad razbojnikom, jaz se ne ga-
nem."

Ne morem ti dopovedati, kako
so te besede zadele gospodnjo.
Povesila je roke, stopila nazaj in
nekaj trenutkov poslušala, ali se
je kdo prebudil. In ko je bilo vse
tiho, je s povzdignjenimi rokami
prosila: "Ah, Marko, odpustite mi!
nazadnje je vendarle moj oče! A
vi mi tako govorite! Da bi vedeli,
kako me mučite! Sam Bog mi je
priča, kako bi rada dala svoje živ-
ljenje, da bi vas rešila! Prosim
vas, pojdite, bežite od tu! Kdo
ve, ali ni morda kdo kaj slišal?
Bežite, bežite za božjo voljo! Če
ste me kedaj ljubili, bežite!"

Kakor bi to njega ne zadevalo,
ji je v odgovor stegnil roko in
dej: "Pojdiva torej". A, ko je
videl, da se ona umika: "Ne, ne-
čete? tedaj vedite, da jaz ne grem
iz te sobe, če ne greste tudi vi:
glejte, kaj storim," tako rekši se
je vsedel na mizo, vrgel jedno no-
go čez drugo in prekril rok
kakor kdor se ne misli zganiti.
"Bom čakal do jutri, če bo treba,"
je nadaljeval, "pride že kdo sem
morda prav vaš oče. Če ga hočete
rešiti vsake opasnosti, veste, kaj
vam je storiti: pojdite k oknu,
kričite, da je Marko v vaših so-
bah; naj pridejo, naj pridejo v
tropah, jaz se ne zganem."

Misli si, v kakem strahu sva
bili! Jaz sem jokala na jedni stra-
ni, Ermelinda na drugi. Oba sva
ga prosili, kakor se Boga prosi.
A opravili sva toliko, kakor če bi
si bili prizadevali premakniti go-
ro.

(Dolje, prihodnjič.)

VEDNO SE ZAHTEVA!

Le malo zdravil je na svetu, katera se vedno zahteva v vsaki letni
sezoni in vsakem kraju na svetu in za katera povprašujejo vsi ljudski
sloji. Najboljše zdravilo med temi zdravili je

Trinerjevo Ameriško zdravilno grenko vino



Vzrok, da vedno povprašujejo po njemu, je iskati v tem,
ker je to zdravilo pripomoček proti raznim boleznim človeš-
kega telesa. Izdeluje se iz pristnega rdečega vna in izbranih
zdravilnih zelišč. To izborno sredstvo ozdravi in ojači bolne
organe za prebavo. Pomaga proti

Bolečinam v želodcu,
Slabim občutkom po obedu,
Pehanju iz želodca,
Vetrovom,
Neprebavnosti,
Zaprtnju,
Nervoznosti,
Izgubi slasti do jela.
Slabosti,

in uravnava prebavni proces. Je zelo priporočljivo zdravilo
proti vsem boleznim, pri katerih se opazuje naraščajočo osla-
belost telesa in pomanjkanje krvi. Moralo bi se rabiti proti
vsem boleznim želodca, jeter, črev in krvi.

Dobiva se v vseh lekarnah. Zavrnite slaba in ponarejena zdravila.

JOS. TRINER,

UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot.
Poslovenil J. Z.

— Gostilničar! Vi ste odkrito-
srčen človek. Radi tega tudi ne
bom tajil resnice. Ako zloba te
ljudi velja meni... potem sta
le golo orodje še mogočnejšega
lopova.

— Vi menite mojstra Varneja,
ali ne? — je pripomnil gostilni-
čar. — Včeraj je bil na Kumnor-
skem dvoreu. Tako so mi sporo-
čili.

— Menim Varneja!

— Plemeniti gospod! Za božjo
voljo pazite! Varnej je zaščitenik
Fostra. Pripomnel mu je, da je
postal najemnik dvorca in parka.
Varnej lastuje precej zemljišča v
abingdonski opatiji, med katerimi
je tudi Kumnorski dvorec. Vse je
dobil od leicesterškega grofa. Go-
vorijo, da lahko doseže vse pri-
lordu, dasiravno upam, da lord
stoji tako visoko, da ne potrebuje
njegovih uslug. Grof seveda la-
hko doseže pri kraljici vse, katero
naj blagoslovi Bog. Zdaj lahko ra-
zumete, kakšen sovražnik vam
stoji nasproti.

— Zgodilo se je in pomagati se
ne more, — je odgovoril Tresil-
ljan.

— Vraga, spremeniti se mora!
— je vzkliknil gostilničar. — Ta
Varnej vpliva tako mogočno na
visokega lorda, da se ljudje ne
upajo spregovoriti njegovega ime-
na, še toliko manj pa nastopiti
proti njemu. Sinoči ste iz pogovo-
ra lahko spoznali, da se je odprto
nastopilo proti Fosteru. Nikdo pa
ni imenoval Varneja, dasiravno ve
celi svet, da tiči za zgodbo o le-
pem dekletu. Mogoče veste, kaj
več o stvari, nego je znano meni.
Ženske so pogostokrat vzrok, da
marsikdo potegne klin v nožnice.

— Gotovo vem več o tej nesreč-
ni dami, kot je znano vam, — je
rekel Tresiljan. — Zdaj nisem raz-
položen, dasiravno bi vas rad šel
svojim zaupnikom, da bi vam pri-
povedoval celo zadevo... poseb-
no, ker vas hočem prositi za uslu-
go.

— Plemeniti mojster Tresiljan,
— je rekel gostilničar. — Siroma-
šen krčmar sem in nisem sposo-
ben, da bi takemu gostu, kot ste
vi dajal nasvete. Kakor je resnica,
da sem živel do danes pošteno na
svetu, ker sem dajal pošteno me-
ro in malo računil, ravnotako sem
nesposoben, da bi zlorabil vašo
zaupnost, dasiravno vam ne mo-
rem pomagati. Govorite odprto
kot svojemu očetu in bodite pre-
pričani, da je moja radovednost
... nočem tajiti, da to posega v
mojo obit... združena z mol-
čestnostjo.

— Vrli krčmar! O tem ne dvo-
mim, — je pripomnil Tresiljan, ki
je nekaj časa premišljeval, kako
bi pričel svojo zgodbo. Končno
je pa rekel:

— Ako hočete razumeti mojo
zgodbo, potem moram seči nazaj
... Gotovo ste že čuli o bitki pri
Stoku. Mogoče tudi o starem go-
spodu Rogeru Robsartu, ki se je
pogumno boril za starega očeta
kraljice, Henrika VII. Slišali ste
tudi o linkolnškem grofu, lordu
Geraldinu, ki je s svojimi divjimi
Irci premagal Flamce, katere je
poslala sem burgundska vojvodin-
ja.

— Spominjam se, — je rekel
Gosling. — O tem se večkrat go-
vori v gostilni... Gospod Roger
Robsart je vendar tisti, katerega
junaška dela opevajo peveci. V bo-
ju je bil tudi Martin Svart in divji
Almajosi z odprtimi jopiči, o ka-
terih mi je tolikrat pripovedoval
moj ded.

— Vrli gostilničar! To je resni-
ca. Moj ded je bil zvest jorški
hiši. Njemu se je pridružilo mno-
go drugih rojakov, ki so se borili
v četih varviškega grofa. Mojega
deda so po hudem boju v bitki pri
Stoku zajeli, kjer je večina vodi-
teljev te nesrečne stranke našla
svojo smrt. Moj ded se je udal
plemenitemu vitezcu Rogeru Rob-
sartu, ki ga je branil pred jezo
kralja in ga izpustil, ne da bi mu
bilo treba plačati odkupnino. Ven-
dar pa ga ni mogel braniti pred
drugimi posledicami njegove pre-
naglenosti, namreč proti visokim
denarnim globam, ki so ga spravi-
le na beraško palico. Na ta način
je Henrik oslabil svoje nasproti-
ke. Gospod Roger je storil, kar je
bilo v njegovi moči, da bi olajšal
žalostno usodo mojega deda. Nji-
ju prijateljstvo je bilo tako tesno,
da je moj oče vzrastel kot brat
sedanjega gospoda Hug Robsarta,
edinega sina gospoda Rogera, ki

je podedoval njegov gostoljuben
značaj, ne pa njegov vojaški ta-
lent.

— Že večkrat sem slišal o do-
brem gospodu Hug Robsartu, —
je pričel Giles. Njegov prvi lovec,
Viljem Badger je govoril najmanj
stokrat o njem v tej hiši... Pri-
jazen gospod je, ki ljubi bolj go-
stoljubno hišo in pogrbeno mizo,
kot je sedaj v navadi, ko bolj lju-
bijo zlate nasive na jopičih, ki
stanejo toliko, da bi ducat fantov
skozi en tečen lahko jedlo pečen-
ko, katerim bi še nekaj ostalo, da
bi šli enkrat v tednu v gostilno,
da bi tudi krčmar nekaj zaslužil.

— Ako poznate Viljema Bad-
gera, potem ste dosti čuli o gospo-
du Hug Robsartu! — je rekel Tres-
siljan. — Omeniti moram, da je
bila njegova gostoljubnost zelo
škodljiva zanj. Kar pa ne pomeni
mного, ker ima le eno hčer, ki bo
dedič za njim. In tu pričenja moja
povest. Po smrti mojega očeta, ki
je umrl že pred mnogo leti, je ho-
tel gospod Hug, da postane nje-
gov spremljevalec. Ali občutil
sem, da me bo njegova ljubezen
do športa zadrževala pri študijah.
Kmalu sem pozabil jeziti se nad
zgubljenim časom. Izvanredna le-
pota Ami Robsartove, ki se je iz
otroka razvila v delico, je morala
učinkovati na moža, ki je vedno
živel v njeni bližini... Na krat-
ko. Ljubil sem jo in zato je vedel
oče.

In on je nasprotoval vaši lju-
bezni... ali ni tako? — je vpra-
šal Giles; — tako je po navadi.
Globoko izdihljaj, ki je ravnar
prišel iz vaših ust, mi pripoveduje,
da se je tudi z vami zgodilo tako.

— Ne, pri meni se je izvršilo
drugače. Plemeniti sir Hug je od-
braval mojo snubitev... Le nje-
gova hči je ostala hladna proti
meni.

— Hm, bila je bolj nevarna so-
vražnik kakor stari gospod, — je
pripomnil krčmar.

— Spoštovala me je in nikdar
se ni obnašala tako, da bi mogel
posneti iz tega, da ne bo nekoč
njeno srce utripalo hitreje zame.
Oče je posredoval, da smo napra-
vili ženitveno pogodbo, ali na nje-
no grošno smo odložili poroko
za eno leto. Mejtrem časom je pri-
šel Varnej in sklicuje se na dalj-
no sorodstvo s sirom Hugom, je iz-
rabil njegovo gostoljubnost in se
skoraj uživel v družino.

— To ni moglo prinesiti sreče
družbi, katero je počastil s svojim
obiskom, — je rekel Gosling.

— Seveda ne! — je vzkliknil
Tresiljan. — Nesporazum je bil
tako tu. Ali utihotali se je na
tajen način, da še danes ne mo-
rem razvozlati te uganke. Ami
Robsartova je v začetku odgovar-
jala na vlnudnosti Varneja le hlad-
no. Potem ga dozdnevno ni mogla
trpeti. Končno se je pa dozdevalo,
da se razumeta. Varnej je odne-
hal s svojim dvorljivim vsiljevan-
jem in dozdnevno ga Ami ni gleda-
la več tako pisano. Občevala sta
bolj vljudno, kot je bilo meni
všeč. Sumil sem ju, da se shajata
tajno. Nekatere okolščine, katerih
nisem takrat opazil... kajti
imel sem njeno srce za odkritosre-
no kot njen obraz... so se ožive-
le v mojem spominu in so potrdile
moj sum z ozirom na tajne sestanke.
Nepotrebno je, da bi jih našel,
ker o tem govorijo dejstva. Izginila
je iz hiše očeta... no, ž njo je pa
prešel tudi Varnej... Prav danes
sem jo pa videl kot njegovo ljubico
v hiši zavrženega, kupljivega služab-
nika Fosterja. Videl sem tudi njega,
ki je našel vstopil skozi tajni vhod.

— Ah, to je bil vzrok vašemu
boju! Vendar bi se pa morali pre-
je priprečati, ako plemenita dama
želi vmešavanje z vaše strani...
ako ga sploh zasluži.

— Moj ljubi krčmar! — je od-
govoril Tresiljan. — Moj oče, za
takega sem vedno smatral gospo-
da Huga, sedel ušaljen na svojem
dvoreu in skušal najti razvedrila
na lovu, da bi pozabil, da je nek-
daj imel hčer... "ga gorja ni-
sem mogel prenašati in vedeti, da
je Ami nekaj zakrivila, kar bi ne
smela. Zato sem se odločil, da je
pečiškem in privedena zopet k očetu.
Našel sem jo. Ko se pa odloči,
da je moj trud zaman, ali da je
vzpel, tedaj odpotujem v Virginijo.

— Cenjeni gospod nikar se ne
prenaglite! — je rekel Giles; —
ne vrzite svojega življenja proč,
ker neka ženska... no, na krat-
ko... ker neka ženska menja
svoje ljubljene kakor trakove.

Ali smem vprašati, kateri sum vas
je privedel na sled dami, pravza-
prav v njeno bivališče?

— Znač mi je, da lastnjo Var-
nej v tej oklici velika posestva,
ki so bila prave lastnina abingdon-
skih menihov. Ker je šel vaš net-
jak obiskat svojega starega pri-
jatelja Fosterja, sem imel priliko,
da se prepričam.

— Cenjeni gospod, kaj pa zdaj
nameravate, ako vas smem vpra-
šati, — je menil Giles.

— Ljubi krčmar! Jutri jo še
enkrat obiščem, — je rekel Tres-
siljan. — Skušal bom, da se dlje
pogovarjam ž njo kot danes. Zelo
bi se morala spremeniti, da bi mo-
je besede ne učinkovale na njo.

— Mojster Tresiljan, tega ne
morete izvršiti. Ako sem vas razumel,
tedaj vas je dama že odslovi-
la.

— To je res, kar tajiti ne mo-
rem, — je rekel Tresiljan.
(Dalje prihodnjič.)

Odlomki iz zgodovine Zdr. držav.

XIV. New Hampshire.

Svetovalci v Plymouthu so leta
1622 dali zemljišče med rekama
Merrimac in Kennebec, od morja
pa do sv. Lavrencija sir Ferdin-
andu Gorgesu in Ivanu Masonu.
Zgodovina New Hampshirea priče-
nja še le s prihodnjim letom.
Lastnika sta hitela z naseljevan-
jem na svoji domeni. Spomladi
leta 1623 sta poslala Gorges in
Mason dve majhni skupini nasel-
nikov, da obljubita njiju provin-
cijo. Prvi je odkril obrežje New
Hampshirea Martin Pring v letu
1603. Enajst let kasneje je pa ka-
pitan Smith odkril prostorno pri-
stanišče ob ustju Piscataque in
je hvalil mirno in globoko vodo.

Ena skupina naselnikov se je
izkrcala pri Little Harboru, dve
milje južno od sedanjega Ports-
moutha, kjer je takoj pričela gra-
diti vas. Druga skupina je pa na-
daljevala svoj pot po reki na-
vzgor in zavila v reko Cochecho,
po kateri je vozila še kake štiri
milje navzgor, kjer je ustanovila
Dover. Naselbini sta se razvijali
zelo počasi. Več let sta bili le po-
staji za ribiče. V letu 1629 sta
lastnika razdelila svoje posestvo.
Gorges je ohranil zemljišče severno
od Piscataque, Mason pa med
Piscataque in Merrimaconi. V
maju istega leta, je pridigar John
Wheelwright, ki je postal kmalu
vodja v stranki Ane Hutchinsonove,
obiskal glavarje Abenakov, od
katerih je kupil ves svet, katerega
je lastoval Mason. V novembru so
pa svetovalci zopet potrdili last-
ninsko pravico Masona, svet so pa
iz Laconije prekrstili v New
Hampshire. Kmalu zatem je na-
selbina Massachusettsa pričela
izjavljati, da je ves svet severno
nad Merrimacon pod njeno juris-
diksijo.

V novembru 1635 je umrl Mason
in njegova vdova je prevzela vla-
do provincije. Troški za kolonijo
so bili mnogo večji kot dohodki.
Glavnim prebivalcem se ni mogla
izplačevati dnina za njih delo in
zemljišče so oddali služabnikom
zadnjega lastnika. Take so bile
razmere, ko so Ano Hutchinsonovo
in njene prijatelje izgnali iz
Bostona. Zdaj sta Clarke in Codd-
ington odhoda večji del pregnan-
cev v Rhode Island, z manjšim
delom je pa Wheelwright odpoto-
val v New Hampshire, kjer je u-
stanovil vas Exeter. Malo nasel-
bino so proglasili za republiko, v
kateri se smatra vero za privatno
stvar.

Predlog za združitev New
Hampshirea z Massachusettsom je
ljudstvo v obeh naselbinah spreje-
lo z veseljem. Združitev se je iz-
vršila 14. aprila 1642 in po po-
godbi se naselbina Massachusettsa
ni smela vtikati v verske zadeve v
New Hampshire. Naselbina New
Hampshire je bila edina kolonija
vzhodno od Hudsona, katere niso
ustanovili puritanci.

Unija je obstala do leta 1679.
Mejtem so pa dediči Masona za-
htevali, da se jim vrne naselbina.
Sodišče na Angleškem je razsodi-
lo, da je zemljišče lastnina dedič-
ev Masona, kateri pa nimajo prave
dozvole vladati na svojem zemljišču.
Iz te razsodbe je bilo spoznati,
da hoče kralj Karel vladati New
Hampshire, zemljišče pa prepus-
titi dedičem. Naselnikom ni bilo
treba čakati mnogo časa, da so
spoznali prave namene kralja. Dne
24. julija 1679 je bil razglašen
ukaz, v smislu katerega se loči na-

selbina New Hampshire od nasel-
bine Massachusettsa in organizira
kot kraljevska provincija. Ukaz je
bil vtemeljen, da se mora tožba
dedičev Masona proti farmerjem
v New Hampshireu vršiti pred na-
selniškim sodiščem, in da se na-
selniško sodišče ne more ustano-
viti brez samostojne naselbine. To
se je izvršilo, ker je bilo jasno, da
bi sodišča v naselbini Massachu-
setts odločila proti dedičem Maso-
na. Kraljev namen je bil še bolj
očitven, ker je dovolil, da sme
Robert Mason, glavni dedič ime-
novati governorja za provincijo.
Seveda je to priliko izrabil Robert
Mason in imenoval governorjem
Edarda Cranfielda.

Ljudstvo v New Hampshireu
je bilo zelo vznemirjeno, ko je
spoznalo, da se mu hoče ukrasti
svobodoščine. Še predno je Cran-
field dospel v naselbino, so dvor-
arji in žagarji sklicali splošen zbor.
Že prva resolucija, katero je spre-
jel zbor, je govorila jasno, da se
ljudstvo ne strinja z naredbami
kralja.

V novembru 1682 je Cranfield
razpustil zbor. Dotlej se ni upal
še nikdo izvršiti takega tiranskega
čina v Novi Angliji. Nezado-
voljnost se je še bolj razširila in
ljudstvo ni hotelo plačevati na-
jemnine in drugih naklad. V
Exetru so s palicami pretepli šeri-
fa. Žene farmerjev so čakale dav-
kar je s krompom. V Hamptonu in
Cranfieldu so dali beriču vrvo okoli
li vratu in ga gnali do mestne
meje. Ko je governor pozval milico
pod orožje, se pozivu ni odzval
niti en mož. Ko je Cranfield uvi-
del, da ne more pobrati najem-
nine in davkov, je pisal na Angle-
ško, naj se mu dovoli vrniti do-
mov.

Zdaj so naselniki znova posku-
sili združiti New Hampshire z
Massachusettsom. Ali predno se
je to izvršilo, je Edmond Andros
postal governor cele Nove Anglije.
Ko so naselniki v New Hampshireu
uvideli, da se je morala naselbina
Massachusettsa ukloniti novemu
nasilju, so se podvrgli gosposki
in so ostali lojalni dokler niso
Edmonda Androsa vrgli v ječo.
Zdaj so zopet sklicali splošen zbor
v Portsmouthu, na katerem so za-
ključili, da se New Hampshire
ponovno združi z Massachusettsom.
Ali v avgustu 1692 je angle-
ška vlada razveljavila ta sklep in
provinciji sta bili razdruženi
drugič. Ko je v letu 1698 helmont-
ski grof postal governor New
Yorka, sta se obe provinciji zopet
združili. Za dobo 42 let sta imeli
provinciji vsaka zase postavodaj-
no zbornico in skupno eksekutivo.

Med vsemi novorangeškimi na-
selbinami je v vojni z Francozi in
Indijanci najbolj trpela naselbina
New Hampshire. Posebno v zad-
njem letu vojne kralja Filipa je
bilo mnogo upadov preko meje,
kateri so hudo zadeli prebivalce.
Tudi v drugih vojnah je bila na-
selbina izpostavljena opustoše-
nju. Po končani vojni so naselniki
vselej prijeli pridno za delo in
kmalu so bile izravnavne izgube,
katere jim je prinesla vojna.

Tako so se razvijale naselbine
v Novi Angliji. Naselniki so bili
trezni in pridni ljudje, ki se niso
udajali razsipnemu in razkošne-
mu življenju. Prihajali so preko
oceana v divjino, da orjejo celino
in jo podvržejo poljedelstvu. Bolj
so ljubili divje šume, sneg in
divjake, kot pa razkošno življenje
pod tiransko vlado. Borna kočja iz
hlodov sredi divjine jim je bila
bolj priljubljena kot pa razkošno
opremljen grad, ako se je nad
kočo bliščala beseda "svoboda".
(Dalje prihodnjič.)

— Nacionalizem, ki nese. V Pa-
rizu se je pod predsedstvom fabri-
kanta Payerja osnovalo društvo,
ki ima nalogo, da organizira boj-
kot nemškega blaga, na Franco-
skem. Društvo zahteva, da se ka-
kor na Angleškem (made in Ger-
many!) označijo nemški izdelki s
posebnim znamenjem.

ADVERTISEMENTS.

IŠČEM PRIJATELJA Franka
Kolenca, doma iz St. Ruperta na
Dolenjskem. Pred osmimi leti je
bival v Frontenac, Kans. Ako ka-
teri rojakov ve za njegovo biva-
lišče, naj mi naznani njegov na-
slov.

Joseph Berk 106 B.

Frontenac, Kans.

Kje je Anton Berce? Pred 18.
meseci je bival v Gun, Wyo. Pro-
sim cenjene rojake, ki vedo za

njegov naslov, da mi ga naznani-
jo, ali naj se pa sam oglasi.
Jožef Klopčič.
125 B. Superior, Wyo.

Denar pošiljamo v domovino.

Po sledečih cenah:

\$10.35	K. 50
\$20.50	K. 100
\$41.00	K. 200
\$102.50	K. 500
\$204.50	K. 1000
1020.00	K. 5000

S temi cenami so vračunjeni
vsi stroški.

PRODAJAMO ŠIFKARTE.

MENJAMO DENAR.

Govorimo slovenski.

Kaspar

Državna Banka

1900 Blue Island Av., Chicago Ill.

DR. ADOLF MACH

ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop.
1 do 6 pop. 7.30 do 9 zve-
čer. Ob nedeljah po dogo-
voru.

2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St.
CHICAGO, ILLINOIS.

Družinski koledar

trdo vezan, opremljen s krasnimi slikami,

bogato in najraznovrstnejšo
podučno in zabavno vsebino

se naroči za 30 centov pri:

Proletarec, 2146 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.



F. KORBEL BROS.

INKORPORARINI V CHICAGO, ILL.

1621-1623 W. 12th Street, Chicago, Ill.

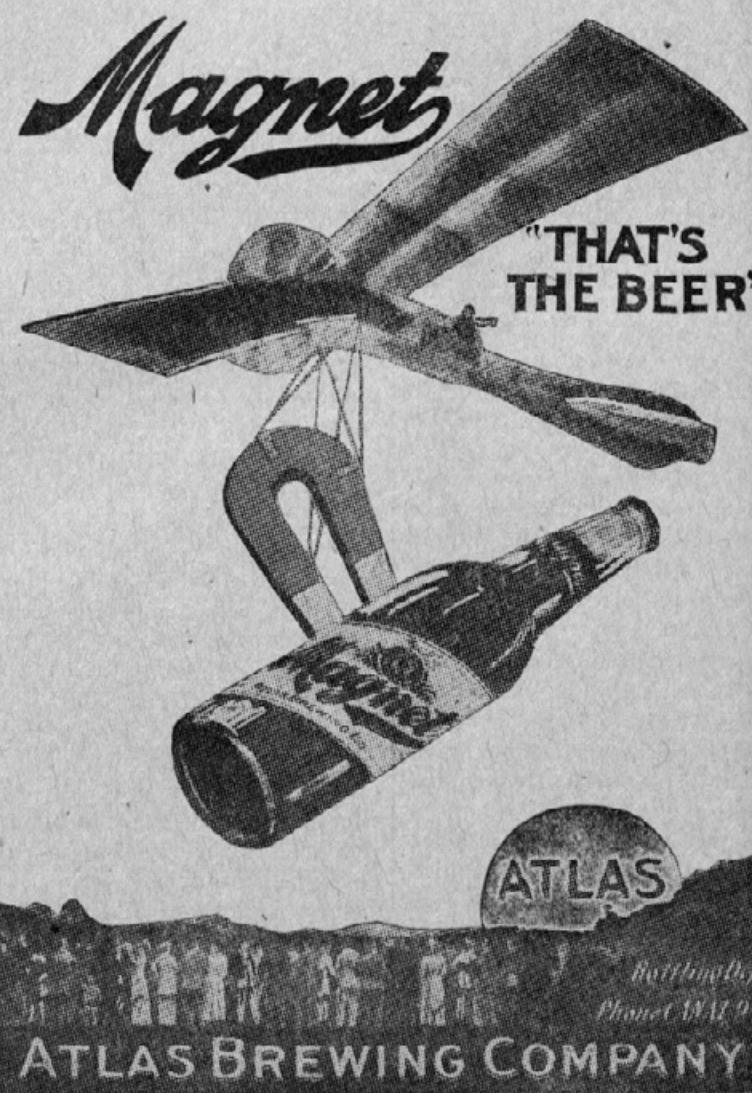
Telefon Canal 110.

Jan J. Fuček, manager.

Pišite v slovenskem

Najbolši izdelek iz Pacifika.

Naši vinogradi so v Sonoma
Cal. Komor se izdeluje Fran-
vozki šempanec, različna dobra
vina, likerje in žganje po nizki
ceni je dobiti pri trgovini na
debelo.



ATLAS BREWING COMPANY

Pravo česko pivo iz žateckega hmelja.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991.

J. F. ROUŠAR, ravnatelj.

J. S. JABLONSKI

Slovenski fotograf

izdeluje vsa v fotografsko stroko
spadajoča dela dob o in poceni

6122 St. Clair Avenue.

CLEVELAND OHIO.

Važno upravljanje!
Do mi opravi
najbolje in najceneje
Konzularne,
starokrajске
sodnijske in
vojaške
zadeve
Javni notar
Kaker
220 1/2 Grove St
Milwaukee, Wis.

Unijske smodke najfinejše ka-

kovosti z znakom S. N. P. J.

dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje
po primerno nizki ceni

1.9% od stržene vsote gre v rezervni
fond S. N. P. J. 1. Pismena naročila se
zvršujejo točno po C. O. D. Naročila se
ne masaj kot 1000 smodk po 5c ali 500
po 10c.

Podpirajte domače in bratsko podjetje!
Vprašajte za cene!

John Breskvar,

3528 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

Novo časnikarsko falotstvo pri "Glas. Nar."

V zadnjem boju s S. N. P. J. je bil newyorški striček "Gl. Nar." tako tepen, da še sedaj ni prebolel dobljenih batin in po-tuhleno čaka, da bi zopet izvršil zavraten napad na jednoto. Kakšna čedna sodrga se zbira okoli "Gl. Nar.", dokazuje kratka po-polnoma iz trte izvita vest, kate-ro je priobčil "Gl. Nar." v 26. številki t. l. in se glasi dobesedno: "Iz Indianapolis, Ind. se nam poroča, da je Glasilo S. N. P. J. poslalo na potovanje Filipa Godi-na za nabiranje naročnikov in ta nabira le bolj za "Proletarea" na-ročnike, ker "Glasilo" jih ni po-treba, ker mora vsak član biti na-ročnik, a S. N. P. J. ga plača \$65 na mesec. Torej brez komentara!"

Kako milostni so gospodje pri "Gl. Nar." Od zdolaj so pridjali "torej brez komentara", ko so najnesramnejše časnikarsko fa-lotstvo izvršili zgoraj nad vrsto. Vest ni le navadna in prosta laž od prve do zadnje besede, marveč ima tudi tako neumno besedilo, da vroča pisen zelo ubožno dušev-no spričevalo. "Glasilo" S. N. P. J. je poslalo na potovanje Filipa Godina itd. se glasi v vesti. Po logiki gospode okoli "Gl. Nar." pošilja mrtev papir br. Filipa Go-dina na potovanje. V svoji zlob-nosti niso gospodje pri "Gl. Nar." imeli toliko časa, da bi pogledali v pravila in našli, da upravlja jednoto od konvencije do konven-cije glavni odbor, katerega izvoli konvencija izmed navzočih odbor-nikov in delegatov in pa člani s splošnim glasovanjem. Tudi po-možni odbor, ki je izvoljen izmed članov potom splošnega glasova-nja, kjer ima jednota svoj sedež, ima besedo pri upravi jednote. O vsem tem se gospodi pri "Gl. Nar." niti ne sanja.

List, ki prinaša take zlobne in lažnjive vesti o najnaprednejši podporni organizaciji, spričuje s svojo vsebino, da so osebe, ki ima-jo odločilno besedo pri njem, za-kleti sovražniki vsakega napred-ka med ameriškimi Slovenci, da jim ni drugega mar, kot njih la-sten žep.

Priobčili smo lažnjivo vest iz "Gl. Nar." dobesedno, da bo vsa-ki član (ica) S. N. P. J. vedel, s kakšnim lažnjivim, škodočelnim in potuhnenim nasprotnikom se bori naša podporna organizacija.

Poročilo iz tajniškega urada Slovenskega zavetišča.

Minilo je že dva meseca od prvega občnega zbora za Sloven-sko Zavetišče. Doba je precej dol-ga, ne da bi se slišal kak glas iz glavnih uradov. Mogoče si tisti, ki ni so pri Zavetišču, manejo roke, misleč, saj ne bode nič. Mo-goč si tisti, ki so bili navdušeni, malo razočarani, češ, da gre vse prepočasno. Potolažiti hočemo prve in druge s tem, da malo pojasni-mo naše začetno delovanje.

Občni zbor je postavil temelj za Zavetišče. Zdaj je pa treba izpe-ljevati in pripraviti vse. Kadar pridemo v javnost, moramo imeti vse, če hočemo dobro in redno po-slovanje. Pred vsem je bilo treba misliti na znamke. Vzelo je precej časa, predno smo se toliko spo-razumeli s tovarno, da je vedela, kaj želimo. Ni se dalo prav nič hiteti. Pred prazniki so imele vse trgovine toliko opravka, da ni hotela nobena vzprejeti nujnih naročil. Čakati je bilo treba, da minejo prazniki. Dali smo naše ideje, ktere pa je bilo treba vedno in vedno popravljati. To je vzelo par tednov. Zdaj pa moramo par tednov zopet čakati, da bo vse delo gotovo.

Čakati je bilo tudi treba glede poroštev, da smo dobili vse proš-nje skupaj in da smo mogli zaprositi skupno poročilo. Ta točka je vrejena. Poskrbljeno je za knji-žice, znake, korporacijo in vse drugo, kar je treba imeti vrejeno, ko se začne z rednim poslova-njem.

Glavni tajniški urad bode pre-skrbljen v teku štirinastih dni z vsem. Zdaj pride delo na vas, cenjena društva in vse posamez-nike, ki se zanimajo za Zavetišče. V smislu pravil plača vsak 25

centov. Cenjena slovenska društ-va vseh Jednot in Zvez in vsa samostojna društva poprimite se lepe misli, plemenitega namena in pristopajte celotno h S. Z. Raz-pravljajte na svojih prihodnjih sejah o tem, razložite članom, da je dolžnost vseh in vsacega prihi-teti na pomoč svojim trpečim bra-tom. Človeška osoda je nepozna-na. Vi, ki ste danes zdravi in moč-ni, ne veste, kaj bode jutri z vami. Cenjena slovenska društva: vsa-ko izmed vas ima v svoji sredi dovolj moči, ki vedo ceniti najple-menitejšo žrtev za svoj narod. Zavzemite se vi, povejte tistim, ki še ne vedo, pojasnite tistim, ki dvomi, stopite vsi na polje agi-tacije in delujte po svojih naj-boljših močeh. Naj ne boče druž-tva v naši novi domovini, ktero bi ne bilo član S. Z. Pokažite svoje narodno srce in stopite v prve vrste za Zavetišče.

V olajšavo poslovanja vas pro-simo, da poberete pristopnino in jednomesečni prispevek, skupno torej 30 centov in pošljete na taj-nika Zavetišča, nakar prejmete vse potrebno. Plemenita misel je našla v vseh krogih plemenit odmev. Od dveh strani nam je danes obljubljen tisočak, od jedne pet sto. A to ni še vse. Ko izve javnost, da ne stremimo samo, ampak hočemo napraviti nekaj, prišli bodo še drugi rodoljubi in pripomogli, da se čim prej vresniči, to o čemur nismo niti sanjali pred letom dni.

Kakor se zanimajo posamezniki in društva, pravtako se zanimajo naše osrednje organizacije za Za-vetišče. Na letni seji S. D. P. Z. v Conemaugh, Pa., so odborniki sklenili, da posreduje osrednji ali glavni odbor za podrejena druž-tva rečene organizacije. Čast njim, ki so možje na pravem mestu. Upamo, da bodo tudi glavni od-bori drugih organizacij sledili temu lepemu vzgledu.

Poprimite se Slovenskega Za-vetišča, za ktereja je pripravlja-no in organizovano vse. Ne umi-kajte se narodnemu delu z izgovori, naj bi se bilo rajši napravilo to ali ono. Ustanovimo najprej tisto, kar nam je najbolj potreb-no. To je veliko delo, ki potrebuje sile vsega naroda. Če bomo zmogli, napravimo vse drugo. De-lujmo vsi za enkrat za naše Zave-tišče, da se čim prej izpolni in dovrši naš načrt.

Cenjena Slovenska društva, sto-pite drugo za drugim v vrsto gra-diteljev Slovenskega Zavetišča. Sklenite na svojih prvih sejah, da ste vsi kot jeden mož podporniki narodne zgradbe. Ne zapirajte svojih src našim prošnjam: pri-dite vsi, brez razlike in pokažite dejansko, da ste vselej na pozori-šču, kadar vas kliče vaša narodna dolžnost. Bodite prvi med prvimi, pokažite plemenita srca za plemenito narodno podjetje.

Prispevke in prijave pošiljajte na spodaj navedeni tajniški na-slov.

Za centralni odbor Slovenskega Zavetišča

FRANK KRŽE,

2616 S. Lawndale ave.,
Chicago, Ill.

Zadruga na kmetiji.

K. S.

Produktivne zadruge nastajajo zraven kosumnih. Konsumne za-druge za nakup v velikom so že in nastanejo tudi zadruge za pro-izvajanje potrebnega. Vse te za-druge so si prijateljske, druga od druge izmenja svoje produkte, kupuje od zadrug. Zadrugno gos-podarstvo je mejnarodno. To ne pozna narodnosti, politike in dru-gih diferenc. A nekaj boja na-stane v konkurenci: zveza proti zvezi, kartel proti kartelu se po-tem glasi v bojih proti kapitali-stičnim zvezam, kartelom, tru-stom. Te organizacije odzamejo tudi velikemu kapitalizmu tla iz-pod nog. Posojilnice, ljudske banke imajo za zadrugarje mili-jarde ljudskega denarja na raz-polago proti malim obrestim.

Danes se še ne more pregleda-ti, kako se bode vse to razplelo, ali da vodi to vse do neke skupne lastine, to je istina, vsaj je že to v marsičem vse, kar je last za-drug. Generalna zveza kmetjskih posojilnic po Raiffeisenovem si-

stemu za Nemško v Neuwiedu se že druži z inozemskimi zvezami. Veliki državnik Gladstone je leta 1864 z ozirom na tedanji raz-voj angleških konsumnih zadrug rekel, da se sramuje, da ni prej-te tendence zapazil. Ali pred 10 leti ne bi bil verjel, da bodo revni delavci razvili toliko moč v gos-podarstvu. Kaj bi šele rekel, ko bi danes videl razvoje zadrug na kmetiji v nekaterih deželah! An-gleški ekonomični pisatelj John Stuart Mill že leta 1865 z vese-ljem pozdravlja te zadruge kot sredstva prenovitve vse družbe in nje gospodarstva.

Spisali smo vse to, ker se nam vidi, da je v tem razvijanju za-druge dosti socialističnega stre-mljenja, da je isto dobra šola in vaja za bodoči socializem in da po tej poti tudi kmet, ki se ga do-zdaj še ni moglo pripraviti do u-deležbe pri soc. nastopih, prihaja mej socialiste in da boče on sre-čno socialistično gospodariti za-čel z zadrugo proizvajalcev. Za-druge stojijo sicer še v zdajšnjem sistemu gospodarstva, ali zadrug-e imajo tendenco na prevrat do-zdajnega gospodarskega reda. Zadruge postavljajo na mesto in-dividualističnih gospodarskih mo-či socialističen princip solidar-nosti, zadrugnega delovanja.

Spisali smo pa to tudi zaradi tega, ker vidimo v zadrugi na kmetiji jedino rešilno sredstvo za rešitev našega slov. kmeta iz zdajšnjega žalostnega stanja, v katerem ni kmet, ne industrialni delavec. Doma ne more izhajati — v tujini pa je po večjem rab-ljiv le za težavna dela; malo od-stotkov slov. kmeta postane kva-lifikovan industrijski delavec.

Naš izseljenec kmet rad izgubi dobre lastnosti kmeta, ne da bi pridobil lastnosti kvalificiranega industrijskega delavca. Tujina ga malo uči. Slovenci pri tako velikem številu kmetov-izseljen-cov lahko izgubimo kmeta. Kmet je počasne rasti. Nazaj ga ni lah-ko dobiti, ne na novo ustvariti, če se je odtujil kmetijskemu de-lu. Zadruga našemu kmetu lahko poda priliko, da bo boljše in lažje izhajal, poda mu veselje do kme-tije in on bo doma ostajal. Zadrug-žen naš kmet se bo gmotno in du-ševno ojačil, kakor so se ojačili kmetje drugod po zadrugi in če so bili še toliko nreji zanemarje-ni. Naš kmet bode potem tudi branil in braniti znal svojo slo-vansko narodnost. Slovenci smo do skoraj $\frac{3}{4}$ prebivalstva kmeti. O nastajanju industrije v naših krajih še ne smemo dosti sanja-riti. Slovenci smo brod zamudili glede te struje gospodarstva že dolgo pred našim časom. Ali ko-likor toliko bo tudi pri nas indu-strije, saj bodo premogokopi v naših deželah še nekaj časa. Ali glavni izvor našega bogatstva ali naše reve bode tudi v bodoče kmetija.

In dobro urejena kmetija je tu-di lahko proizvajalka milijard vrednosti in dosti premoženja. In ta podlaga človeškega življenja je trdina; tista proizvaja jestvine, živež za ljudi, živali in surovino za industrijo. Dozdaj je kmetija preživljala večino drugih ljudi. Na Slovenskem, kjer ni večje tr-govine, ne dosti industrije, živi meščan od tega, kar kmetu pre-ostaja, ali nekateri tudi od tega, kar kmetom iztrga, in od konsu-mentov-uradnikov. Važen, preva-žen stan je kmet v naših deželah! Marsikateremu človeku je tudi najlepši med vsemi stanovi.

Omikanejši Slovenci smo do-slej ta kmetjski stan malo upošte-vali. To, da spravimo slov. jezik v šole in urade, bilo nam je dolgo ideal. Prezrli smo, da je gos-podarska stran podlaga, temelj vse-ga družega. Meščana ni bilo tre-ba jačiti, kmetu je bilo treba vse storiti, kar more storiti združena ali strankarska inteligenca naro-dova gmotno in duševno. "Ima kmet denar, ima ga ves drugi svet," to velja zlasti o nas Slo-vencih in o vsem slovanskem ju-gu. Moramo ves slovanski jug v poštev jemati, ki je agrarn. Naš meščan vsled izselitve delavcev—pomočnikov pri obdelovanju svo-je kmetije in je opustil kmetova-nje. Stem je izgubil zanimanje za strokovno vedo kmetije in se od-tujil kmetu. Ta mu je bil odslej le objekt izžerpanja. Meščan je si-lil svoje fante v gimnazije, redko ke-daj v realke. Navadno ta rea-lni študij dozdaj ni imel dosti

abiturijentov iz meščanskih kro-gov. Meščan je potem dajal svo-je fante v trgovino ali v kadetne šole. Za nauk v kmetijskih šolah se ni zmenil. Tudi ako domoljuben uradnik ali učitelj srednjih šol se ni zmenil za kmetijo; zanimanja za tisto pri nas ni. Pa to je za-lostno za agrarni narod. Na Dan-skem, v majhni deželi, (kaj je naš slovanski jug proti Danski glede plodivosti zemlje, površja iste in števila delavcev!) je kme-tijska voda prva na vsenčističen in v drugih šolah.

Lahko pride potem, da je treba pri nas poditi učence v kmetijske šole. Pa tudi v ljudske šole se morajo pri nas otroci siliti. Prav redko pride živinozdravnik iz na-šega meščanstva. Ta mož je des-na roka dobro urejene kmetije, ki se peča z živinorejo. In brez nje ni lahko kmetija. Preveč je pri nas trgovcev in krčmarjev. Tako ie velika konkurenca. In ži-veti se hoče. To vse izgaja malo prida poštenosti. Le kmeta naj-deš na vseh sejmiščih na 20 kilo-metrov okrog. In sejmovi so vsa-ki teden. Tudi ta mož po večjem ni dosti moža. Par goldinarjev ali tudi ne, se profitira in koliko je tudi nepoštenosti v teh trгови-nah! Tu pride tedaj lahko, da vo-zijo tisoče debelih svinj ven iz na-ših dežel in dosti pitanih volov; tu se lahko vidi, da prodaja je-den trgovec jajca skoraj iz dveh kronovin v tuje kraje, da se lu-dje ne brigajo dosti za kakovost krav, da najde dobrega kupca naše sadije le tuintam na Štajer-skem ali Primorskem, da vinska trgovina nima prave organizaci-je i t. d.

(Dalje prihodnjič.)

Vražji alkohol.

Na Dumaju je bila poklicana rešilna družba v 10. okraj v sta-novanje 50letnega delavca Brun-nerja. Ko je prišel zdravnik v so-bo, je našel v njej šest nezavest-nih oseb in sicer Brunnerja in nje-gove tri nezakonske otroke: 14-letno Ana, 11letno Marijo in 4 in polletnega Ivana, ter še dva Brun-nerjevega prijatelja. Brunnerja, njegove tri otroke in enega od njegovih prijateljev so odpeljali v bolnišnico, drugega prijatelja pa na policijski komisariat, ker je bil še nekoliko pri zavesti in kjer so ga takoj zaslislali. Vseh šest oseb je zavilo toliko alkohola, da so se težko zastrupili. Naj-starejša Brunnerjeva hčerka Ana in Brunnerjev prijatelj Haumer sta kmalu na to umrla, ki so ju pripeljali v bolnišnico. Brunner-jev prijatelj Nespor, ki so ga od-vedli na policijo, je tukaj izpove-dal, da je prišel v soboto popold-ne v Brunnerjevo stanovanje. Brunner in umrli Haumer sta bi-la že precej pijana, a kljub temu sta popivala še dalje. Nato se ji-ma je tudi on pridružil. Pili so pi-vo in rum. Brunner je pridno da-jal tudi svojim otrokom pijačo. Tako so popivali pozno v noč. Na-to je Nespor zaspal in se zbudil pozno ponoči, ker so postali Brun-nerjevi otroci nemirni. Brunner se je tudi zbudil in je s tem otroke pomiril, da jih je nabil. Kaj se je zgodilo dalje, o tem Nespor ne ve ničesar, ker je zopet zaspal in se zbudil šele zjutraj, ko so vdrli sosede v stanovanje. Policija je hotela v nedeljo popoldne zaslisi-ti tudi Brunnerja, a je govoril še popolnoma zmedeno. Brunner je vdovec in znan pijanec. S svojimi otroci je ravnal vedno zelo sirovo in je bil zaradi tega že večkrat na-znanjen policiji. Otroke je silil vedno, da so pili alkohol. Brun-nerjeva sosed, delavčeva žena Širavkatka, je izpovedala, da je sli-šala v soboto iz Brunnerjevega stanovanja glasno petje in silen ropot. Po polnoči je postalo v sta-novanju mirno. A že čez eno uro je slišala zopet glasen prepir, na-to jok in ječanje. Ker je v nedeljo dopoldne slišala zopet jok in stok iz Brunnerjevega stanovanja, je poklicala še druge sosede in čev-ljarski mojster Kafka je nato od-prl stanovanje in videl, da leži v sobi šest nezavestnih oseb. Brun-ner in njegovi otroci so ležali v posteljah, Haumer in Nespor na tleh.

Ne dajajte deci alkoholčnih pijač, posebno ne žganja!

RAČUN med Jednoto in društvu od 1. do 31. januarja 1913.

Številka društva	Assesment	Bolniške podpore	Poškol-be in odprave-rine	Smrtnine	Skupaj
1	\$ 285.85	\$ 172.50	\$ —	\$ —	\$ 172.50
2	196.00	115.50	—	—	115.50
3	72.50	56.50	—	—	56.50
4	—	—	—	—	—
5	516.80	128.00	—	100.00	228.00
6	135.35	35.00	—	—	35.00
7	57.00	22.00	—	—	22.00
8	116.30	103.00	—	—	103.00
9	110.00	76.00	—	—	76.00
10	212.45	88.00	—	—	88.00
11	100.00	29.00	—	—	29.00
12	103.55	92.00	—	—	92.00
13	139.15	100.00	—	—	100.00
14	188.45	40.00	—	—	40.00
16	427.15	35.00	—	—	35.00
17	139.35	55.00	—	—	55.00
19	143.80	60.00	—	—	60.00
20	235.40	146.00	—	—	146.00
21	156.70	72.00	—	—	72.00
22	235.20	110.00	—	500.00	610.00
23	58.80	14.00	—	—	14.00
24	54.85	141.00	—	—	141.00
26	64.80	101.00	—	—	101.00
27	109.20	125.00	—	—	125.00
28	117.40	75.00	—	—	75.00
29	62.10	51.50	—	—	51.50
30	60.20	151.00	—	—	151.00
31	50.65	24.00	—	—	24.00
32	107.50	370.50	—	—	370.50
33	121.50	39.00	—	—	39.00
34	64.80	—	—	—	—
35	32.45	—	—	—	—
36	93.50	36.00	—	—	36.00
37	21.00	—	—	600.00	600.00
38	104.25	31.00	—	—	31.00
39	88.25	—	—	—	—
40	65.00	24.00	—	—	24.00
41	91.40	79.00	—	—	79.00
42	12.60	—	—	—	—
43	191.00	93.00	—	—	93.00
44	75.50	92.00	—	—	92.00
46	35.00	8.00	—	—	8.00
47	104.60	89.00	—	—	89.00
48	145.85	147.00	—	—	147.00
49	58.80	32.00	—	—	32.00
50	67.20	8.00	—	—	8.00
51	54.85	12.00	—	—	12.00
53	89.70	20.00	—	—	20.00
54	112.50	126.00	—	—	126.00
55	60.30	—	—	—	—
56	49.25	18.00	—	—	18.00
57	36.40	—	—	—	—
58	189.00	40.00	—	—	40.00
59	29.40	31.00	—	—	31.00
60	38.05	43.00	—	—	43.00
61	96.20	31.00	—	—	31.00
62	167.25	204.00	19.00	—	223.00
63	8.40	—	—	—	—
64	115.95	8.00	—	—	8.00
65	162.90	180.00	—	—	180.00
66	11.20	—	—	—	—
67	55.65	8.00	—	—	8.00
68	25.80	—	—	—	—
69	334.55	90.00	—	—	90.00
72	81.45	—	—	—	—
74	49.25	—	—	—	—
75	90.80	20.00	—	—	20.00
76	—	9.00	—	500.00	509.00
77	31.05	40.00	—	—	40.00
78	36.65	71.00	—	—	71.00
79	—	24.00	—	—	24.00
80	79.85	15.00	100.00	—	115.00
81	84.60	45.00	—	—	45.00
82	64.40	30.00	—	—	30.00
83	58.15	9.00	—	—	9.00
85	85.40	20.00	—	—	20.00
86	72.75	—	—	—	—
87	177.40	186.00	—	1200.00	1,386.00
88	121.90	134.00	—	—	134.00
89	158.75	192.00	—	—	192.00
90	54.15	53.00	—	—	53.00
91	153.70	36.00	—	—	36.00
92	137.15	197.00	—	—	197.00
93	28.15	54.00	—	600.00	654.00
94	77.25	86.00	—	—	86.00
95	88.40	—	—	—	—
96	75.75	27.50	—	—	27.50
97	110.80	14.00	—	—	14.00
98	129.30	123.00	—	600.00	723.00
99	9.80	—	—	—	—
100	32.35	—	—	—	—
101	39.90	92.00	—	—	92.00
102	99.60	21.00	—	—	21.00
103	45.40	65.00	—	—	65.00
104	52.30	—	—	—	—
105	27.10	21.00	—	—	21.00
106	98.70	148.00	—	100.00	148.00
107	133.50	64.00	—	—	164.00
108	87.50	77.00	—	—	77.00
109	42.10	14.00	—	—	14.00
110	218.60	161.50	—	—	161.50
111	146.95	90.00	—	—	90.00
112	59.55	115.00	—	—	115.00
113	—	—	—	—	—
114	88.20	10.00	—	—	10.00
115	70.55	—	—	—	—
116	34.90	23.00	—	—	23.00
117	56.60	157.50	—	—	157.

Številka država	Asesment	Boljške podpore	Pokodbe in odpravnine	Šmrtnine	Skupaj
171	53.80	78.00			78.00
172	65.00	12.00			12.00
173	59.20	30.00			30.00
174	39.20	21.00			21.00
175					
176	55.20	87.00			87.00
177	24.10				
178	63.65	32.00			32.00
179	21.00				
180	32.20				
181	50.10	14.00			14.00
182	74.80				
183	22.40	25.00			25.00
184	18.90				
185	67.65	22.00			22.00
186	99.60	116.00			116.00
187	21.00	25.00			25.00
188	14.00				
189	17.60				
190	22.40				
191	33.00				
192	14.70				
193	19.50				
194	33.60				
195	12.60				
196	5.60				
197	31.40				
198					
199	35.00				
200	38.50				
201	35.00				
202	66.50				
203	35.00				
(\$15,043.65) (\$870.50) (\$119.00) (\$4900.00) (\$13,989.50)					
J. VERDERBAR, tajnik.					

Razno.

— Zakaj je 1. januarja začetek novega leta? Zgodovinsko brez-pomembna vstaja Špancev proti rimskemu gospodstvu v letu 154. pred Kristom, je provzročila, da smatramo dan prvega januarja za začetek leta. Naši meseci slone na rimskih mesecih in starorimsko leto se je začelo 1. marca in končalo z zadnjim februarjem. Vsled tega so konzuli, predsedniki rimske republike, nastopili svoja uradna mesta s 1. marcem. Leta 154. decembra meseca so se Španci uprli rimskemu gospodstvu; poročila so bila tako resna, da je sklenil senat odposlati konzula na bojišče; stara konzula, katerima je že potekala funkcijska doba, nista prihajala več v poštev. Nova konzula pa sta nastopila po ustavi šele s 1. marcem. V očigled velike nevarnosti v španski koloniji je senat izpremenil ustavo in določil dan 1. januarja kot začetek leta in na njegovem koledarju sloni naš gregorijanski koledar. Da se je svoj čas leto res šele z marcem začelo, kažejo imena mesecev. December je "deseti" mesec, november "deveti", oktober "osmi" in september "sedmi". Ti meseci šteti od 1. januarja, temveč od 1. marca. Da je februar bil svojčas zadnji mesec v letu, kaže okolščina, da ima najmanj dni in da pada vanj prestopni dan.

— Stavka v starem času. Iz Aten poročajo, da so v maloazijskem mestu Magneziji odkrili mramorno ploščo z jako zanimivimi napisi za sedanje socialne boje. Gre za pekovo stavko v starem veku. Besedilo na ploči začneja z odlokom, ki ga je izdal s sklepom občinskega sveta, ki izpolnjuje prokonzulovo do skrajnosti ogorčeno, ker nedostaja kruha na trgu, in da bi bilo treba vsled tega aretirane stavkajoče delavce kaznovati kar najstrožje. Ampak — tako nadaljuje rimski oblastnik — ker mu je blagostanje mesta važnejše od kaznovanja, izpušča stavkajoče delavce na svobodo, zanašajoč se, da se takoj vrnejo na delo. Nadalje prepoveduje pekovo vsako organizacijo in opozarja njih voditelje, da se morajo pokoravati organom, "ki skrbje za javno blagostanje", torej staroveški policiji. Tako morajo napeči dovolj peciva. Ako bo oblast koga zalotila, da ne dela, ali da skriva takega zločincea, mu ne odide več letna ječa! — Temu sledi dodatek občinskega sveta, ki začneja s patetičnim uvodom "o nerazboritosti delavskih voditeljev". Nadaljno modrovanje magnezijeve občinskih očetov nam ni ohranjeno, ker je ploča na tem mestu odlomljena. Ampak navedeni odstavki zadoščajo popolnoma za spoznanje, da so kapitalisti že tedaj razodevali enake muhe, le še v izdatno hujski meri, ker je bila neprimerno šibkejša delavska moč.

— Mestni svet v Seattlu, Wash. je sprejel načrt za vstanovitev mestne banke. Načrt se bo predložil mestnim volilem na splošno

glasovanje. Posnemanja vredno! Bodo vsaj krvavo zasluženi centi delavcev hranjini varno.

— Frank McMurray, profesor na učiteljski "Columbia" v New Yorku, je priporočil, da bi se v šoli zopet uvedla palica.

Ne škodilo bi menda prav nič, ako bi "profesor" prvi zopet okusil to "vzgojevalno" sredstvo.

— Najeti pretepači, takozvani specialni beriči v službi "Steel Wire" družbe v Pittsburgu so napadli štrajkujoče delavce. En delavec je bil umorjen, več pa težko ranjenih.

Šerif Jud Bruff je kot ponižni sluga, obljubil družbi največjo pomoč. Dejal je, da je treba le migniti z mezinco, pa bo toliko oboroženih ljudi, kolikor se jih želi.

— V New Yorku se vedno traja štrajk krojačev in šivilj.

— Vbogi John D. Rockefeller je v pondeljek obogatel za deset milijonov dolarjev. Standard Oil družba iz New Jerseyja je razdelila 40 dolarjev posebne dividende na delnico. Vsega se je razdelilo \$39,332,000.

— Najpreznejši in najnesramnejši čin, ki se je kdaj izvršil v državi Kansas, da se političnega nasprotnika uniči, se je doigral v državi legislaturi v Topeki. Z 28. glasovi proti 10. je senat razveljavil mandat edinega socialista Fred. Stantonja iz Crawford okraja in mesto njega proglasil republikanec Potterja izvoljenim, ki je propadel v volilni bitki. Takega nasilstva ni doživela država Kansas niti v državljanski vojni ko je odločevalo orožje.

Še predno je Stanton zasedel svoj sedež v legislaturi, je njegov nasprotnik, podlegli republikanec Potter vložil protest proti njegovi izvolitvi pri sodišču v Girardu. Sodišče je uvelod preiskavo in končno izreklo, da je bil socialist Stanton pravilno izvoljen. Stanton je po poklicu rudar. Predno je zapustil zbornico, je gospodi povedal take, da ji bodo še dolgo zvenele po nšesih.

— Kaj naj rečemo vspricho tega nasilja? Anarhisti in zasmehovalci zakonov so dandanes med kapitalisti. Ali čas bo prišel, ko bodo zastopniki delavcev zasedli ne le zbornico v državi Kansas, marveč zbornice širom sveta in nobena sila jih ne bo nikdar več iztirala iz dvorane.

Zgubljeno bogastvo.

Zgubljeno bogastvo si lahko nazaj pridobimo, če z njim ne zgubimo tudi svoje glave. Pričeti moramo z novo energijo in storiti kar je največ v naših močeh, da popravimo zgubo. Še celo če zgubimo naše zdravje, ne smemo obupati, ker v največ slučajih se lahko zopet nazaj ozdravimo. V takih slučajih je potrebno, da najprej ojačimo prebavni sistem s Trinerjevim ameriškim zdravilnim grenkim vinom. Ko hitro bo ta sistem prejel dovolj hrane in jo popolnoma prebavil, se bo povrnilo zdravje. To zdravilo bo sčistilo sistem, ojačilo telo, bo odstranilo zaprtje, grizavico in krč, glavobol, mnoge bolezni v želodcu in črevih in vam bo dalo novo energijo. V lekarnah. Jos. Triner. 1333 — 1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill. — Trinerjev Liniment je za trganje v členih in mišicah.

Advertisement.

Hripavost in kašelj

po navadi sledita prehladu, ampak olajša od jednega ali drugega, ali od obeh sledi, ako bolnik uživa

Severov Balzam za pljuča.

(Sever's Balsam for Lungs.)

Takoj po prvem ožitku preneha kašelj, izbljuvanje postane prosto, in dihanje lahko. Dober je za odrasle kakor tudi za otroke. Cena 25 in 50 centov.

Kedar dete joka

je ponavadi znamenje kake notranje nepravilnosti, kakor sapne kolike, krča itd. Skrbne matere imajo pri roki in dajo otrokom

Severove kapljice za otroke,

(Serera's Soothing Drops)

ki so zvesti prijatelj mater in zanesljivo zdravilo za otroke. Cena 25 centov.

V vseh lekarnah. Zahtevajte samo Severova zdravila. Zavrinite druga. Ako jih nima Vaš lekarnar, pišite nam. Zdravniški svet zastoj.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna za ZA- STAVE, REGALIJE, ZN/KE, KAPE, PEČATE itd. v Ameriki.

Izdeluje zlate znake za vsa slovenska, hrvaška, češka, slovaška in srbska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je tiskan v vseh slovanskih jezikih in kateremu so priložena zahvalna pisma od poznanih društev.

Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar se je ustanovila.



VAŽNO ZA SLOVENCE V LA SALLE IN OKOLICI!

Zglasite se pri nas, in oglejte si našo veliko zalogo oblek za možke, dečke in otroke.

Naša prodajalna je edina prodajalna oblek v La Salle, v kateri so jednake cene za vse.

S tem, da kupujete pri nas, si lahko prihranite \$3.50 pri vsaki možki obleki, \$2.00 pri oblekah za dečke, in \$1.00 pri oblekah za otroke.

Da je to resnica se lahko sami prepričate

FRED HOEFFERLE

PRODAJALNA OBLEK

642 FIRST STREET, LA SALLE, ILL.

ČETRTA VRATA ZAHODNO OD STATE BANK.

FRANK J. PETRU

JAVNI NOTAR

Posojila na zemljišča in zavarovalnica

Varnostne shrambe za denar in dragulje. Najemnina \$2.50 na leto ali 5c na teden. 1443 West 18th St. blizu Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbinskih in posojilnih društev.

Krajsko, Češko Hrvaško stavbinsko in posojilno društvo. Prvo Hrvaško stavbinsko in posojilno društvo. Benatky-ovo stavbinsko in posojilno društvo. Hrad Kabi stavbinsko društvo. Unijsko stavbinsko društvo.

Zemljišča in hiše na prodaj v vseh krajih meša. Denarna posojila proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.

Ustanovljeno leta 1900



NEBO

Na koncu z ovitkom iz zamaška.

CIGARETE

Imajo fini okus turškega tobaka

10 ZA 5c

Na prodaj v vseh prodajalnah tobaka.



Najboljše cigarete na svetu



Farme Farme Farme

Krasne ceste, šola in cerkev blizu. Najboljša zemlja za poljedelstvo, zdrava pitna voda kot na gorenskem! V bližini tovarne, kjer se lahko dobi delo. Zelo ugoden trg za farmarske pridelke. Blizu u Chicaga in Milwaukee.

Izrabite ugodno priliko in kupite zemljišče od nas!

Cena akru je od 14 dolarjev naprej. Eno tretjino je treba plačati takoj, za ostalo vas počakamo po pogodbi.

Vprašajte za ceno zemljišč pri nas, predno se obrnete drugam.

Pišite za podrobnosti takoj. Ne odlašajte, ker cena zemljiščem gre vedno kvišku.

Česko-slovanska zemljiščna družba

3815 West 26th Street,

Chicago, Ill.

ALI NIMATE LEPIH LAS?—LEPI LASJE SO KRAS ČLOVEKA!
 Ali je koža na Vašem obrazu starikava? Pomladite jo!
 V zalogi imamo veliko množino ženskih kit, v raznih umet-niških formah, razne vrste "pofs" v formi krone ali v vrsti.
 Dalje imamo v zalogi najboljše vrste dišeča mazila za vzdrža-vanje lepe in mlade kože, Lotol, ki pomlajujejo tekočino za umivanje.
 Katerim izpadajo lasje, naj rabijo naša dobra sredstva za čiščenje glave in proti izpadanju las.
 Pišite po cenik in navodila, ki vsebujejo poduk in cene za razna dišeča mazila in druge v lasuljsko obrt spadajoče predmete. Za odgovor in pošiljatev pošljite poštno znamko za 2c. Pišite slovenski.
 M. LENARD, 2002 So. 40th Ave., Chicago, Ill.

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Sledeče tri pijače so pristne in importirane in izdelane iz zelišč za okrepčanje človega in njegovega zdravja. To so:

Kranjski Brinjevec,
 Slivovic,
 Tropinovec,
 High Life Bitters, A. Horvatovo Grenko Vino,
 katere prodaja A. HORWAT, JOLIET, ILL.

Pozor! Gostilničarji! Pozor!

Shranite moj naslov in pišite po cenik, ker bo v Vašo korist!
 Ako k naročilom priložite denar, Vam dam več popusta, kakor jaz zapravim, kadar prodajam in kolektam, ker si prihranim zamudo časa, vožnje in potne troške. Dobiček je torej Vaš!

Moja trdka je prva in edina slovanska samostojna trdka, ki im-portira zganje direktno iz Kranjske. Prodajam tudi ceneje, ker nimam stroškov z dragimi agenti.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis ulice
 Chicago.

ULOŽENI KAPITAL \$350,000.00

JAN KAREL,
 PREDSEDNIK.



J. F. ŠTEPINA,
 BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nadzorom "Clearing House" čikaški bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi u-loge poštne hranilnice Zdr. drž. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure popoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procente. Bodite uvrženi, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.
 Zastave, regalije, znake, kape, pe-
 čate, in vse potrebščine za
 društva in jednote.
 DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE.
 Slovenske cenike pošiljamo zastoj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois